

TECHNIKOS ŽODIS

1956

TECHNIKOS DARBUOTOJŲ
DVIMĖNESINIS ŽURNALAS

2

TECHNIKOS ŽODIS

THE ENGINEERING WORD

LEIDŽIA:

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų S-
ga Chicagoje, Technikinės Spaudos Sekcija.

REDAGUOJA:

Redakcinė kolegija: E. Jasiūnas, K. Kaunas,
G. J. Lazauskas, J. Mulokas, K. Paukštys, V.
Pavilčius, A. Semėnas, S. Švedas, V. Vintartas.

Atsakingasis redaktorius: E. Jasiūnas

Techn. redaktorius: G. J. Lazauskas

Administratorius:

I – K. Paukštys   II – J. Slabokas

Redakcijos adresas:

Technikos Žodis,
5741 So. Loomis Blvd., Chicago 36, Ill., U.S.A.
Tel. WEntworth 6 - 6289

Administracijos adresas:

Technikos Žodis,
c/o K. Paukštys
2610 W. 47th Street, Chicago 32, Ill. U.S.A.
Tel. Virginia 7 - 4650

Prenumerata:

metams – \$ 3.00; pusmečiui – \$ 1.50
(pagal U. S. dol. kursą).

TECHNIKOS ŽODŽIO ATSTOVAI

AUSTRALIJOJE:

B. Daukus
273 Cooper Rd., Yagoona, Sydney, N. S.
W. Australia

ANGLIJOJE:

J. Vilčinskas
37 Gowrie Rd., London SW 11

ARGENTINOJE:

J. Ramanuskas
Av. Belgrano 2319, Avellaneda, Prov.
Buenos Aires, Republica Argentina

BRAZILIJOJE:

Z. Bačelis
Sao Paulo, Caixa Postal 9102, Brasil

TECHNIKOS DARBUOTOJŲ DVIMĖNESINIS
ŽURNALAS

PLIAS ir ALIAS ORGANAS

Isteigta 1951 m.

T U R I N Y S

Profesinės spaudos dešimtmetis tretyje –
Rašo L. K.

Ar sunku laikyti profesinio inžinieriaus kvotimus? – Rašo prof. S. Kolupaila

Darbo aplikacijų klausimu – Rašo J. Rūgis.

Vilniaus architektūra – Rašo J. Mulokas

Kūginio cilindrinio pastato statinis skaičiavimas – Rašo Dr. inž. S. Juzėnas

Dar techninių terminų žodyno reikalu – Rašo
V. Vintartas

“Plieno” Vyrija! – Rašo A. Didžiulis

Mūsų mirusieji

Technikinė apžvalga

Iš mūsų veiklos

KANADOJE:

J. Šližys
53 Hewitt Ave., Toronto, Ont., Canada

VENECUELOJE:

V. Venckus
Ave Alayon 10 Oeste, Maracay,
Estado Aragua, Venezuela, S. A.

VOKIETIJOJE:

P. Zundė
Weinheim / Bergstr., Luisenstr. 9,
West Germany

JUNGT. AMERIKOS VALSTYBĖSE:

V. Adomavičius
191 L. St., So. Boston, Mass.

A. Damušis
1429 E. 93rd St., Cleveland, Ohio

St. Juzėnas
14327 Lauder St., Detroit 27, Mich.

K. Krulikas
160 Hendrix St., Apt. 5, Brooklyn, N. Y.

A. Jurskis
1313 W. Jerome St., Philadelphia 40, Pa.

B. Galinis
220 Sagamore St., Pittsburgh 4, Pa.

PROFESINĖS SPAUDOS DEŠIMTMETIS

TREMITYJE

Nepriklausomos Lietuvos inžinierių šeima, kaip ir visa mūsų tauta, šiais karų ir okupacijų neramiais laikais tapo išblaškyta į kelias dalis: sovietiški Lietuvos grobikai dalį išvežė į Sibirą ir kitas tolimosios Rusijos sritis, dalis pačioje tėvynėje taip pat kenčia sovietų okupacijos jungą, ir trečioji visų didžiausioji dalis nuo 1944 metų yra šiapus geležinės uždangos — laisvojoje Vakarų pusėje.

Karo audroms praūžus ir tremtiniams besikuriant vakarinės Vokietijos zonose, tremtiniai inžinieriai tuoj pat ėmėsi atkurti savo profesinę veiklą: organizuoti paskirose vietovėse bei stovyklose draugijas, pagaliau — šaukti visuotinius visų inžinierių tremtinių suvažiavimus, centralizuoti savo veiklą, leisti profesinius laikraščius ir paskirus techniškų veikalus. Taip gyvenimo ratui besisukant, šiuo laiku kaip tik mūsų technikai profesinei tremties spaudai tenka švęsti dvigubą sukaktį: **dešimt metų nuo "Inžinieriaus Kelio" pirmojo numerio išėjimo ir penkeri metai, kai "Technikos Žodis" jungia po visą laisvąjį pasaulį išsisklaidžiusius tremtinius inžinierius.**

Šia proga apžvelkime mūsų profesinės spaudos per dešimt tremties metų nueitą kelią, kuris yra išsišakojęs iš buv. Nepriklausomoje Lietuvoje mūsų technikinės periodinės ("Technika" ir "Technika ir Ūkis") spaudos ir profesinės veiklos kelio. Taip pat ta pačia proga daugiau pasiryškime didesniems ateities profesinės veiklos ir spaudos darbams.

Veiklos, ir spaudos, užuomazga
Vak. Vokietijoje

Tremtyje, Vak. Vokietijoje, pirmieji Lietuvos inžinierių, architektų ir technikų paskiri būreliai susiorganizavo: Draugija Kemp tene — nuo 1945 m. vasario mėn., Hanau lietuvių stovykloje inžinierių Draugija — 1945 m., rugsėjo 2 d., Draugija Wuerzburge — 1945 m. lapkričio 13 d. ir vėliau — 1946 m. pradžioje kitose vietovėse. Besiorganizuojant paskiroms draugijoms, netrukus buvo pajustas centro trūkumas, iškilo reikalas šaukti suvažiavimą ir sudaryti centro organus, nustatyti veiklos gaires.

Tik ką susiorganizavusi Wuerzburge Lietuvių Inžinierių ir Technikų Draugija ėmėsi iniciatyvos. K. Krulikas, prieš tai pasitaręs su kitais kolegomis, 1946 m. sausio 3 d. šios draugijos vis. susirinkimui pasiūlė imtis iniciatyvos artimoje ateityje kviešti Wuerzburge pirmąjį inžinierių suvažiavimą. Susirinkimas šiam reikalui pritarė.

1946 m. vasario 1 d. susirinkime nutarta tokį suvažiavimą šaukti tų metų vasario 23 — 24 d. d., išleisti ta proga "INŽINIERIAUS KELIO" nr. 1. Buvo sudarytos įvairios organizacinės komisijos, kurios tuoj pat įsijungė į darbą.

Pažymėtina, jog "Inžinieriaus Kelio" nr. 1 išleisti suvažiavimo proga Draugijos susirinkime pasiūlė irgi K. Krulikas, kuris pats dalį medžiagos jau turėjo paruošęs. "Inžinieriaus Kelio" nr. 1 redagavo ir techniškus reikalus tvarkė G. J. Lazauskas.

Pirmasis tremtinių Lietuvos inžinierių suvažiavimas 1946 m. vasario 23—24 d. d.

Blogam orui ir nepatogiam susisiekimui esant, inžinieriai iš tolimų Vokietijos vietų (amerikiečių, anglų ir prancūzų zonų) suvažiavo į Würzburgą. Maždaug 345 inžinierių šeimą vokietijoje atstovavo 97 inžinieriai, iš kurių 80 svečių ir 17 Wuerzburškių. Įgalioti atstovai inžinieriai svečiai atvyko iš šių 35-kių Vokietijos vietovių.

"INŽINIERIAUS KELIAS"

"Inžinieriaus Kelias" nr. 1, išleistas Inžinierių ir Technikų D-jos Wuerzburge Pirmojo Inž. suvažiavimo proga 1946 m. vasario 23—24 d. d., buvo pats pirmasis mūsų profesinės spaudos žiburėlis, pradedant vystytis organizacinei mūsų S-gos veiklai. Tai buvo 22 rotat. sp. pusl., viršelis spaustuvėje, 21 x 30 cm. form., 358 egz.

Wuerzburgo suvažiavime, diskutuojant centrinio Inžinierių Draugijos organo—žurnalo leidimo klausimą, prof. S. Kolupailai pasiūlius ir suvažiavimui pritariant, nutarta "Inžinierių Kelią" toliau leisti nuo antrojo numerio prie Centro Valdybos Augsburgėje.

Ir toliau "Inžin. Kelias" buvo tuo būdu spausdinamas. Išėjo 10 numerių.

Redagavo G. J. Lazauskas (Nr. 1) dipl. inž. J. Daniliauskas (nr. 2—7), dipl. inž. B. Galinis (nr. 8—9) ir dipl. inž. Č. Tamašauskas (nr. 10).

"TECHNIKOS PASAULIS"

Wuerzburgo suvažiavime buvo pageidauta, kad be leidžiamo bendro centrinio organo, būtų leidžiami ir paskirų Draugijos skyrių techniško bei profesinio turinio leidiniai. Wuerzburgo skyrius, jausdamas technikos periodikos trūkumą, 1946 m. lapkričio mėn. pradėjo leisti "Technikos Pasaulį". Pirmasis numeris, kuris išleistas Wuerzburgo inžinierių Draugijos metinių proga, buvo rot. spaustas, 54 psl., viršelis — spaustuvėje. Redaktorius — G. J. Lazauskas. Red. kol. nariai: K. Krulikas ir K. Tymukas. "Technikos Pasaulis" greta "Inžinieriaus Kelio" daug prisidėjo prie mūsų profesinės spaudos baro praplėtimo.

Antrasis "Technikos Pasaulio" nr. pradė-

tas ruošti plačiu mastu, išleidimui spaustuvėje. Šį numerį sutiko išleisti "Žalgirio" leidykla, Jonas Akšys. Tas įvykdyta Schweinfurte, kai Wuerzburgo ir Schweinfurto inž. skyriai, dėl stovyklų persigrupavimo, buvo susijungę į vieną, ir anksčiau prie Wuerzburgo sk. prisidėjus Seligenstadto inž. grupei. K. Tymukui išvykus į Australiją, jo vieton red. kolegijos nariu buvo pakviestas A. Ciplijauskas. "T. P." numeris išėjo 1948 m. rudenį. Žurnalas buvo gausiai iliustruotas, plačios apimties, 60 psl., didelio žurnalo formato, 2000 egz. Spausdinta vokiečių spaustuvėje Schweinfurte, kai kuri iliustracinė medžiaga paruošta Wuerzburgo universiteto litografijoje.

Kadangi, šiam numeriui išėjus, buvo pats emigracijos įkarštis į užjūrio kraštus, todėl buvo numatyta ši darbą ir toliau tęsti kur nors užjūryje, kai vėl nusistovės tremtiniškas gyvenimas. Tuo tikslu pastarajame "T. P." numeryje buvo paskelbta ir trečiajam numeriui straipsnių siuntimui data (Vokietijoje) — 1948 m. gruodžio 15 diena. Taip susidėstė, jog buv. "TP" redaktorius ir red. kolegijos nariai, dėl emigracijos turėjo apsigyventi skirtingose vietovėse: Chicaga (G. J. Lazauskas), New Yorkas (K. Krulikas), Canada (A. Ciplijauskas). 1949 m. vasarą ir 1950 m. pradžioje jau Canados ir JAV lietuvių bendroje spaudoje buvo kelta mintis, jog visų pirma reikia atgaivinti "Technikos Pasaulį", nors ir red. kolektyvas yra išsi-sklaidęs po atskiras vietoves. Ši mintis ir toliau buvo ugdoma, kol pradėjo kurtis įvairiose užjūrio vietovėse inžinierių draugijos ir kai pradėta vėl iš naujo atkurti mūsų profesinė spauda, anksčiau leista Vak. Vokietijoje ir Nepriklausomoje Lietuvoje.

Pirmasis mūsų profesinės spaudos žiedas užjūryje — JAV

1949 m. pabaigoje JAV įsisteigus Chicago Lietuvos Inž. ir Arch. Sąjungai ir išvysčius veiklą, 1950 m. spalio 1 dieną šios Sąjungos valdyba išleido Biuletinį nr. 1, rot. 29 psl., 160 egz. Redagavo tuometinis Sąjungos valdybos pirm. K. Burba. Biuletinis turėjo didelį pasisekimą, nes jame buvo pateikta aktuali inžinieriams medžiaga. Šis leidinys, skirtas tik Sąjungos nariams, buvo, kaip

Mūsų techniškieji leidiniai Vak. Vokietijoje iki 1946 m. birželio mėn.

bendroje spaudoje rašyta, pati pirmoji "kregždutė", atgaivinant užjūryje anksčiau leistą Vokietijoje profesinę spaudą.

Technikos populiarinimo keliu

1950 m. lapkričio mėn. Chicagos dienraš. "Draugas" įvedė mėnesinį "Technikos Skyrių", kurį redagavo arch. T. J. Vizgirda. Šis skyrius ėjo apie metus laiko. Taip pat ir Canados savaitraštis "Nepriklausoma Lietuva" yra įsivedus savaitinį technikos klausimais skyrių. Tai irgi labai svarbu, nes bendroje spaudoje tokie skyriai daug prisideda prie įvairių technikos sričių populiarinimo.

Amerikos Liet. Inž. ir Arch. D-jos New Yorke METRAŠTIS

Įsisteigusi Am. Liet. Inž. ir Arch. D-ja New Yorke 1951 m. vasario 24 d. išleido Metrašį, 20 psl., spaustuvėje sp. Redagavo K. Krulikas. Metraštis daug prisidėjo prie profesinės spaudos bei veiklos atgaivinimo užjūryje. Tai buvo antrasis, ir didesnis, mūsų profesinės spaudos atgijimo žiedas.

Newyorkiečiai inžinieriai, be to, daug nusipelnė suorganizuodami pirmąjį lietuvių inžinierių ir architektų suvažiavimą Amerikoje.

"TECHNIKOS ŽODŽIO" PENKMETIS

Pirmieji Technikos Žodžio ir techninės spaudos sekcijos, Chicagoje, iniciatoriai buvo P. Jurėnas, G. J. Lazauskas, K. Burba, K. Kaunas. Organizuojant, pradžioje, daug entuziazmo parodė P. Jurėnas. Jie nutarė steigti techninės spaudos sekciją prie Chicagos Liet. Inž. ir Arch. S-gos ir leisti prie dienr. Naujienų atskirą ir savarankišką priedą — Technikos Žodį. Pirmieji pasitarimai bei techniškai leidinio nustatymai buvo atlikti P. Jurėno ir G. J. Lazausko. Jie taip pat parinko ir vardą.

Techn. spaudos sekcijos steigiamasis susirinkimas įvyko 1950 m. gruodžio 17 d. buv. Tremtinių Namuose. Susirinkimą atidarė G. J. Lazauskas. Pakviestas pirmininkauti V. Tamošiūnas. Pranešimus padarė P. Jurėnas bendrais spaudos reikalais ir G. J. Lazauskas techniškais ir organizaciniais T. Ž. reikalais. Dalyviai, kurių buvo 9, nutarė steigti techn. spaudos sekciją ir leisti TŽ,

1951 m. sausio 7 d. visuotinio Chicagos Liet. Inž. ir Arch. S-gos susirinkimo darbotvarkėje valdyba įtraukė atskiru punktu spaudos sekcijos ir TŽ reikalus. Pranešimą padarė spaudos sekcijos vad. G. J. Lazauskas, painformuodamas apie sekcijos įsteigi-

mą ir jos tikslus. Išrinktas sekcijos vadovas G. J. Lazauskas, jam pavesta sudaryti redakcinę kolegiją. Tuo laiku kolegija sudaryta tokios sudėties: K. Burba, P. Jurėnas, K. Kaunas, P. Kiaulėnas, G. J. Lazauskas, A. Semėnas ir V. Tamošiūnas.

Pirmasis numeris buvo numatytas išleisti apie sausio 17 d. — 42.000 spaudos ženklų talpumo. Susirinkimas pranešimą priėmė. Buvo pageidauta susirinkimo dalyvių, jog reikėtų stengtis TŽ leisti atskirai, nesusirišant nei su vienu laikraščiu.

Netrukus nusistatyta leisti TŽ atskiru laikraščiu, kas mėnesis. Papildyta redakcinė kolegija: K. Bertuliu, prof. S. Dirmantu. J. Jurkūnu, J. Muloku ir S. Švedu. Pakviestas TŽ administratorium K. Bertulis.

Technikos Žodžiui leisti pirmosios lėšos sudarytos iš spaudos sekcijos narių aukų: K. Burba \$10, K. Kaunas \$5, G. J. Lazauskas \$18, A. Semėnas \$5. Vėliau, pirmajam numeriui išėjus, lėšos telkėsi iš prenumeratų ir taip pat aukų.

Dėl įvairių priežasčių, TŽ pirmasis numeris uždelstai pasirodė po 3 mėnesių — 1951 m. balandžio mėn. Pirmojo numerio techniškai redagavimą tvarkė P. Jurėnas ir G. J. Lazauskas, pagal kolegijos nurodymus. Spausdinta dienr. Draugo spaustuvėje. Pirmųjų numerių spausdinta po 1000 egz., vėliau — po 700 egz.

Užsimokėjusių prenumeratų skaitytojų tarpe buvo 73% inžinierių ir 27% šiaip technikos darbuotojų ir prijauciančių šiam darbui. Per pirmus metus susidarė 300 apsimokėjusių prenumeratorių ir buvo jaučiama tendencija, vis naujam numeriui išėjus, prenumeratoriams didėti maždaug po 40—50 kas mėnuo. Iš inžinierių tuo laiku buvo užsimokėję tik 50% iš viso esamų inžinierių skaičiaus tremtyje, viso pasaulio kraštuose. Tačiau TŽ pasiekdavo apie 650 — 700 skaitytojų.

Tais pat metais sekcija nutarė artimiausiu laiku surengti TŽ metinį pobūvį, kas buvo pavesta J. Jurkūnui ir J. Sakalauskui. Toks pobūvis, pats pirmasis inžinierių pasirodymas, buvo surengtas 1952 m. vasario 9 d. Lietuvių Auditorijos maž. salėje, su dideliu pasisekimu. Gauta \$283,60 pelno.

* * *

Apžvelgus organizacinį šio darbo išsivystymo laikotarpį, toliau pateikiami penkerių metų (iki 1956 m. balandžio mėn.) Technikos Žodžio bendri leidimo duomenys.

Per šiuos penkeris metus technikinės spaudos sekcijos vadovybes sudarė: G. J. Lazauskas — nuo 1950 m. gruodžio 17 d. iki 1951 m. gruodžio 31 d.; K. Burba (vad.), pav. K. Kaunas ir G. J. Lazauskas — nuo 1952 m. sausio 1 d. iki 1952 m. gruodžio 31 d.; K. Burba (vad.) ir pav. A. Didžiulis — nuo 1953 m. sausio 1 d. iki 1954 m. balandžio 11 d.; P. Jurėnas (vad.), K. Paukštys, M. Abramavičius, J. Slabokas, J. Stankus — nuo 1954 m. balandžio 11 d. iki 1955 metų gruodžio 4 d.; nuo 1955 m. gruodžio 4 d. išrinkta 1956 m. vadovybė — V. Vintartas (vad.), K. Paukštys, E. Jasiūnas, J. Slabokas ir ALIAS Chicagos skyriaus valdybos įgaliotinis G. J. Lazauskas.

Redakcinėse kolegijose buvo: nuo 1951 m. sausio mėn. iki 1954 m. balandžio 11 d. — K. Bertulis, K. Burba, prof. S. Dirmantas, K. Kaunas, P. Kiaulėnas (po kiek laiko išvyko į New Yorką), P. Jurėnas, J. Jurkūnas, G. J. Lazauskas, J. Mulokas, A. Semėnas, St. Švedas, V. Tamošiūnas. Į šią Red. Kolegiją vėliau įėjo V. Petraitis, V. Mažeika (nuo 1952 m. sausio 5 d.) ir A. Didžiulis (nuo 1953 m. sausio 1 d.). Nuo 1954 m. balandžio 11 dienos sudaryta Red. Kolegija: A. Didžiulis, J. Jasiukaitis, V. Petraitis, K. Paukštys, A. Semėnas, V. Mažeika, redaktorius — P. Jurėnas, techn. red. — M. Abramavičius. Nuo 1955 m. gruodžio 4 dienos iki šio laiko red. kolegiją sudaro: E. Jasiūnas, K. Kaunas, G. J. Lazauskas, J. Mulokas, K. Paukštys, V. Pavilčius, A. Semėnas, St. Švedas, V. Vintartas. Iš jų atsakingas redaktorius — E. Jasiūnas, tech. red. — G. J. Lazauskas.

Dr. P. Jonikas "Terminologijos klausimais" skyrių tvarkė nuo 1951 m. liepos mėn. iki 1952 m. gegužės mėn. "Laivininkystė ir žvejyba" skyrių, kaip Lietuvos Jūrininkų S-gos užsienyje organą, redaguoja P. Mažeika ir S. Vainoras nuo 1953 m. birželio mėnesio.

Technikai prie TŽ redavimo prisidėjo: G. J. Lazauskas — prie 27 numerių, K. Kaunas — 15 numerių, K. Burba — 13 nr., V. Mažeika — 8 nr., G. Biskis — 7 nr., P. Ju-

rėnas — 6 nr., V. Tamošiūnas ir M. Abramavičius po 3 nr., J. Jurkūnas, S. Švedas ir E. Jasiūnas po 2 nr., K. Bertulis, A. Semėnas ir prof. S. Dirmantas po 1 nr. Taip pat kurį laiką buvo išvystytas, pagal iš anksto nustatytą eilę, kolektyvus paskirų ALIAS ir PLIAS skyrių TŽ redagavimas bei telkimas medžiagos. Tokiu būdu prie TŽ redagavimo prisidėjo šie skyriai: Bostono sk. — prie 3 numerių, New Yorko ir Clevelando sk. — prie 2 numerių, Argentinos ir Anglijos PLIAS sk. — prie 1 nr. Per visą laiką TŽ bendradarbiavo netoli 100 bendradarbių bei korespondentų.

TŽ administratoriais buvo: K. Bertulis — nuo 1951 m. sausio mėn. iki 1953 m. rugpiūčio 1 d.; K. Burba — nuo 1953 m. rugpiūčio 1 d. iki 1954 m. gegužės 31 d.; K. Paukštys — nuo 1954 m. gegužės 31 d. iki šio laiko. J. Slabokas visą laiką dirba administratoriaus pavaduotojo ir ekspeditoriaus darba. Pastaruoju laiku jis taip pat prisideda ir prie tech. red. darbų.

Technikos Žodis nuo 1953 m. sausio 1 d. oficialiai paskelbtas PLIAS ir ALIAS organu. Per penkeris metus išleista 37 TŽ numeriai, iš jų 2 dvigubi. Nuo 1954 m. vasario mėn. (nr. 30) TŽ paverstas į žurnalinį formatą. Pamečiui išleista tiek TŽ numerių: 1951 m. nuo balandžio mėn. — 9 numeriai, 36 psl., 8'04 spaudos lanko (skaitant sp. lanką 48.000 sp. ženklų); 1952 m. — 12 numerių, 48 psl., 13,22 sp. lanko; 1953 m. — 8 nr., 64 psl., 7,68 sp. lanko; 1954 m. — 4 nr., iš jų 1 dvigubas, 116 psl., 9,88 sp. lanko; 1955 m. — 2 nr., iš jų 1 nr. dvigubas, 60 psl., 5,58 sp. lanko; 1956 m. iki balandžio mėn. — 2 nr., 40 psl., 3,4 sp. lanko. Tokiu būdu, šie 37 numeriai sudaro 364 psl., 47,8 spaudos lanko.

Pirmieji TŽ numeriai iki nr. 21 spausti Draugo spaustuvėje, nuo nr. 22 iki nr. 29 — spausti Sūduvos spaustuvėje, nr. 30 ir nr. 31 — Vi-Vi spaustuvėje (offsetiniu būdu, renkant Sandaros ir V. Vebro rinkykloje), toliau keturi numeriai iki nr. 37 — spausti vėl Draugo spaustuvėje, pastarieji nr. 38 ir 39 spausdinami ūkišku būdu keliuose spaustuvėse (rinkimas Linotypu V. Vebro ir Varityperiu p. M. Morkūno, paruošimas offseto spaudai mūsų pačių, offsetinių plokštelių gamyba — Morkūno spaustuvės, spausdini-

mas — Kurash Printing).

Per penkeris metus turėta apie \$ 4.500 išlaidų. TŽ leidimą parėmė ALIAS Chicagos sk. valdyba: 1952 m. — \$ 100, 1954 m. — \$ 250, 1955 m. — \$ 200, 1956 m. — \$ 300, — iš viso \$ 850.—

Technikos Žodžio spaudos darbo penkmetį minint, prisimenant jo skaidriasias ir sunkiąsias dienas, žinant spausdinto žodžio reikšmę mūsų profesinei organizacijai, visų pirma iškyla šio darbo parėmimo pareiga. TŽ kelio sunkesnės ir lengvesnės dienos priklausė nuo mūsų pačių, kiek mes prie to prisidėjome darbu ir lėšomis.

Baigiamosios mintys

Tenka konstatuoti, kad šis spaudos darbo dešimtmetis prabėgo nejučiomis. Nors ir sunkios spaudai tarpti aplinkybės, tačiau šioje srityje nuveiktas didelis darbas, mūsų pasišventėlių ir idealistų kolegų dėka. Be profesinės periodikos, per šį laiką išleista daug techniškų veikalų lietuvių ir svetimomis kalbomis, pradedant nuo elementarių "Automobilių" vadovėlių ir baigiant kapitaliniu prof. S. Kolupailos veikalu "Hidraulika", ar kitais vertingais mūsų mokslininkų — profesorių darbais.

Pažymėtina net tokia smulkmena, liečianti periodikos leidinių vardų pasirinkimą: priimtas pavadinimas "Inžinieriaus Kelias" buvo pasiūlytas K. Kruliko (jo buvo siūlytas dar "Mūsų Inžinieriaus Kelias"), — "Technikos Pasaulis" buvo pasiūlytas G. J. Lazausko, — gi "Technikos Žodis" pavadinimą pasiūlė P. Jurėnas (buvo siūlytas dar ir ankstyvesnis pavadinimas "Technikos Pasaulis"). Visi gerai žinome, — nors šių leidinių vardai yra skirtingi, tačiau darbas yra vienas ir tas pats, pradėtas Nepriklausomoje Lietuvoje ir dabar tęsiamas tremtyje iki grįšime vėl į tą pačią Nepriklausomą Lietuvą — mums mielą Tėvynę.

Tikėkime, kad kitas mūsų profesinės spaudos sukaktis atžymėsime atvaduotoje Nepriklausomoje Lietuvoje.

L. K.

Rašant naudota šie šaltiniai:

Wuerzburgo Lietuvių Inž. ir Techn. D-jos bylos (archyvas) 1945—46 m.

Chicagos sk. Techn. Spaudos Sekcijos archyvas.

AR SUNKU LAIKYTI PROFESINIO INŽINIERIAUS KVOTIMUS?

Prof. Steponas Kolupaila,
Notre Dame

Kaip žinome, Amerikos augštosios technikos mokyklos nesuteikia inžinieriaus titulo, nei teisių. Inžinierijos bakalauras ar magistras skamba lyg kandidatas į inžinierius. Gyvenime inžinierium vadinamas lokomotyvo mašinistas, šildymo kurikas, keltuvo operatorius, technikas ar mechanikas. Profesinio inžinieriaus vardą ir teises suteikia kiekvienos valstybės įstaiga, vad. State Board of Registration for Professional Engineers and Land Surveyors, asmenims, kurie turi pakankamą praktikos stažą bei rekomendacijas ir išlaiko nustatytus kvotimus. Inžinierių tarpe dažnai girdime pasakų apie tų kvotimų sunkumą ar egzaminatorių žiaurumą. Man tenka jau kelinti metai dalyvauti uždavinių kvotimams ruošime, rašto darbų tikrinime ir pažymių vertinime. Tikiuos, kad mano kolegoms, kuriems rūpi tokie egzaminai, bus įdomu ši tą išgirsti iš mano patyrimų.

Svarbiausias kvotimų tikslas — išskirti tuos "inžinierius", kurie jokio mokslo nėra ėję, jokio darbo nėra dirbę ir, apskritai, nieko nežino. Uždaviniai paruošiami nesudėtingi, praktiški, lengvai suprantami. Kvotimai susideda iš kelių dalių: bendri mokslai, teisė, etika, techniškai dalykai, pagal specialybę, ir vad. projektas ar tezė. Kiekvienai daliai skiriamos 2 ar 4 valandos: viskas atliekama raštu.

Statybos inžinierių specialiam kvotimui duodama 13 uždavinių, iš kurių galima išs rinkti 5 ir juos per 4 val. išspręsti. Štai tokie uždaviniai: Topometrija — paprasto poligono iš 3 kampų skaičiavimas, dvilinkės kreivės tarp kliūčių tiesimas. Hidraulika — atviro griovio ir vandentiekio vamzdžio skaičiavimas. Hidrologija — lietaus nuotakio skaičiavimas. Pagrindai — plento dangos storumas ar tilto pamato gilumas. Konstrukcijos — betoninė konsolė ar nesudėtinga 3 trikampių plieninė santvara ar ko-

lona. Žemės darbai — iškasos tūris, pylimas prieš tiltą. Trafikas — kelių sankryžos šviesos. Sanitarinė hidrotechnika — vandentiekio ir kanalizacijos klausimai.

Būdinga, kad kandidatai pasirenka bendro pobūdžio uždavinius, vengia tikrai inžinierių klausimų. Didžiuma sprendžia lengvus topometrijos klausimus ir čia rodo labai menką geometrijos žinojimą. Poligoną išs rinko 78%, sugebėjo bent kiek išspręsti 42%. Paprastas atviras griovis suviliojo 42%, tačiau tik 28% jį "nugalėjo". Gelžbetonio siją ėmė spręsti vos 15%, tepajėgė 33%. Televizijos antenos pamatas patiko tik 1%, tačiau ir tas nepaėjo.

Turėjau reikalo su trejeta šimtų kandidatų (tik statybos inžinierių!). Įspūdis gautas labai liūdnas: daug žmonių eina lyg į loteriją, neturėdami minimalių kvalifikacijų. Daugelis nemoka naudotis logaritmine linijuote, viską sprendžia, kaip pirkliai turguje, ir, suprantama, klysta skaičiuose. Yra žmonių, kurie nemoka trigonometrijos ir skaičiuoja poligoną geometrijos metodais. Tik maža dalis sugeba ištraukti kvadratinę šaknį iš trupmenos... Vienam "inžinieriui" tas klausimas pasitaikė pirmą kartą, tą jis parašęs, ir mėginęs eiti pakartotiniais bandymais prie tikslo!

Paskutinis, lemiamas kvotimas — projektas ar tezė. Kandidatas pasiūlo keletą problemų, kurias jis esąs paruošęs. Komisija pasirenka vieną jų ar tik dalį. Rašyti tenka iš atminties, be užrašų ar knygų (kituose kvotimuose knygos leidžiamos!).

Pasitaiko darbų, parašytų specialistų, kurie toje srityje dirba. Tokius malonu skaičiuoti. Smulkios klaidelės negadina puikaus bendro įspūdžio. Tačiau dažniau darbų tikrinimas labai vargina. Studentai treniruojami prie tvarkos, standartinių pažymėjimų, brėžinių. Čia ateina marga masė, anarchiška, skubanti, klystanti, nesugebanti patik-

DARBO APLIKACIJŲ KLAUSIMU

J. Rūgis, Chicago, Ill.

Kiekvienas mūsų šiame krašte yra susidūręs su sunkumais ir įvairiais klausimais, rašydamas t. v. darbo aplikacijas. Šiame krašte tai gal yra svarbiausias visų rašomų laiškų, nes nuo jo priklauso ne tik tinkamo darbo gavimas, bet ir to darbo geresnis atlyginimas. Paprastai yra labai sunku gauti bent kokį nurodymą ar patarimą dėl aplikacijų rašymo, ir kiekvienas savaip sprendžia jam iškilusius klausimus. Todėl buvo labai įdomu užtikti Amerikos Chemikų Draugijos organe straipsnį apie aplikacijų rašymą, vienos firmos technikinio redaktoriaus suredaguotą, kuriame jis duoda kiek pastabų ta įdomia tema, paremtų jo paties patyrimu kaip ne tik rašiusio, bet ir gaunančio aplikacijas darbui aukšto pareigūno. Su keleta jo pareikštų minčių būtų įdomu susipažinti. Tuo klausimu taipogi teko girdėti viename chemikų klube informacinę paskaitą

rinti klaidų. Prirašo kelioliką lapų popierio, o rezultatai labai menki. Išlaiko apie 10%, tačiau komisija padaro visokių nuolaidų. Jei kandidatas sugebėjo išspręsti iš pasirinktų penkių bent tris, jis kartais gali išlaikyti kvotimus. "Nukirstų" tarpe pasitaiko net žmonių, tikrai baigusią augštą mokslą, dar daugiau, dėstančių tą mokslą dabar... Yra asmenų, kurie laiko kasmet, ir vis nelaimi!

Mano įsitikinimu, tokie kvotimai nėra sunkūs ar baisūs. Suprantama, jiems reikia kiek pasiruošti, pasipraktikuoti uždavinių sprendime, pasiskaityti. Reikia kiek prisiminti ir matematiką, ir fiziką, ir medžiagų atsparumą. Suprantama, reikia priprasti prie anglišku matų ir specifinės terminologijos. Prieš laikant kvotimus patarčiau susitarti keliems ir ruoštis drauge: taip dirbti pajėgia ir silpnesnės valios asmenys.

Baigdamas, prašau skaitytojus neskleisti plačiai mano nuomonių ir statistikos, ypačingai kvotimų programos: tai laikoma paslapyje. Taip pat nemėginkit spėti, kurioje valstybėje kvotimai vaizduojami. Esu tikras, kad panašiai vyksta ir kitur.

vietinio chemiko, kuris irgi patiekė įdomių pastabų.

Pasirodo, kad tinkamai parašytų aplikacijų gaunama labai retai. O ieškančiam darbo yra labai svarbu, kad aplikacija būtų parašyta taip, kad padėtų jam atsiekti tikslo, t. y. gauti kuo geriausiomis sąlygomis pasirinktą darbą.

Kaip teisingai sakoma, aplikacija darbui tai yra prekės pasiūlymo laiškas. Pasiūlymas savų žinių, sugebėjimų, idėjų ir darbo. Ji turi būti taip paruošta, kad skaitantis ją samdytojas gautų pageidaujamą išpūdį apie pasiūlantį žmogų. Juk tas asmuo turi tapti jo darbo grupės nariu, su kuriuo jis turės pfaileisti ne mažiau penkių dienų savaitėje. Aplikacija turi reikšmingai parodyti žmogaus asmenybę, mokėjimą prisitaikyti prie kitų ir sugyvenamumą su savo bendradarbiais. Aplikacija darbui gali suteikti daug ir teigiamų ir neigiamų nurodymų apie žmogaus asmenį, todėl ji turi būti aiškiai, gražiai parašyta. Ji neturi būti nepilna ir neaiški, bet neturi būti ir perilga. Geriausia, jei ji taip suredaguota, kad patiekia skaitytojui užtektinai žinių sprendimui, ar jam įdomu pradėti pasitarimus ir klausti daugiau informacijų.

Kartais samdytojai prašo pridėti nuotrauką. Tai labai svarbu psichologiniai, nes esant pridėtai nuotraukai, aplikacija nustoja savo anonimiškumo. Minimo straipsnio autorius ne be pagrindo yra nuomonės, kad nuotrauka yra esminis priedas prie aplikacijos. Todėl yra gera pridėti paprastą, ne išmislinę nuotrauką, jei net skelbime ji neprašoma.

Aplikacijos redakcija ir rašysena yra labai svarbios. Klaidos ar blogi išsireiškimai iš karto parodo arba nerūpestingumą, arba stoką išsilavinimo, arba silpną žinojimą anglų kalbos, o kiekviena tų išvadų labai pakenkia aplikacijos autoriui.

Suteikiant apie save žinias, reikia irgi kreipti didelį dėmesį į jų suredagavimą. Jų suredagavimo ir parinkimo būdas daug ką pasako atydžiam skaitytojui, o juk tokiu

šiuo atveju yra kiekvienas samdytojas. Perdidelis savo mokymosi atsiekimų išskaičiavimas ir gyrimasis net pav. savo paruošiamojo mokslo pasisekimais, yra bergždžias ir sudaro nerimtą įspūdį, nes tie pasisekimai paprastai nieko bendro neturi su tolimesniu mokslu ir su reikalaujamom kvalifikacijom. Tas pats taikoma ir patyrimui. Patyrimas, neturintis nieko bendro su prašomu darbu, paprastai nepadidina aplikacijos vertės jos skaitytojo akyse, o tik ją pailgina ir gali sudaryti įspūdį nerimto noro daugiau save išgirti. Tokių patyrimų geriau neminėti. Samdytojas nori žinoti, ką prašytojas moka ir gali padaryti, bet kad jis daug domės kreipia ir į tai, kaip prašytojas jam apie savo mokslą ir patyrimą parašo.

Rašant apie savo praeities darbą, labai svarbu pilnai paminėti tam tikro laikotarpio visas užimtas pareigas, nepaliekant protarpių. Taip pat svarbu aiškiai pasisakyti, dėl kurių priežasčių buvo keičiamas darbas, turint visada omenyje, kad patiekiamos žinios gali būti patikrintos, nebojant nei atstumų nei laiko senumo. Šitame klausime rimtos firmos yra labai jautrios ir bijo rizikos. Man pačiam tą teko patirti padavus aplikaciją didelei firmai, kuri ja susidomėjo, ir kurioje man teko vėliau dirbti kelis metus. Nurodęs aplikacijoje pustrėčio mėnesio pertrauką mano darbo istorijoje ir pasiaiškinęs, kad tai įvyko dėl emigracijos iš Europos, aš buvau paprašytas nurodyti liudininkus, kurie tai galėtų patvirtinti. Mano priėmimas į darbą buvo kiek užtęstas, o vėliau sužinojau, kad mano nurodyti asmenys gavo iš firmos mandagius laiškus, prašančius informacijų apie mane ir mano patiektas žinias: ir vienas tų asmenų tokį laišką gavo būdamas Europoje.

Svarbus yra ir tinkamų referencijų patiekimo klausimas. Referencijose nurodomi geri pažįstami ar draugai paprastai neturi reikšmės. Gerai, jei galima nurodyti gerą savo srities specialistą, kuris galėtų duoti rimtą, kompetentišką paaiškinimą, kiek prašytojas tiks norimai užimti vietai. Taip pat vertingos referencijos žmonių, kurių padėtis, užimama vieta ar reputacija duoda didesnę ar mažesnę garantiją, kad jie, pareikšdami nuomonę, rūpinsis ne tik petento įtai-

symu į vietą, bet ir savo žodžių teisingumu ir patikimumu.

Kiekviena kompanija paprastai užlaiko paslaptį prieš esamą darbovietę pasitarimų eigoje, bet yra gerai žiūrima, jei prašytojas paprašo laikinai susilaikyti su užklausimais jo darbovietėje.

Labai dažnai aplikacijose klausama apie pamėgimus, "hobbies", ir apie priklausymą draugijoms, bet dažnai į tuos klausimus nebandoma atsakyti. O tie klausimai samdytojams paprastai būna labai reikšmingi. Jie iš jų sprendžia apie prašytojo susidomėjimų diapazoną, apie jo išsilavinimą, gabumus ir būdo bruožus. Tie klausimai turi būti atsakomi pilnai.

Pagaliau palieka pats opiausias atsakymui klausimas, atlyginimo klausimas. Paprastai aplikacijose klausama, kokį atlyginimą nori gauti prašytojas. Į tą klausimą didesnė pusė prašytojų paprastai nieko neat-sako. Einant šio krašto pažiūromis ir papročiais, tai yra pagrindinė klaida. Prašytojas turi nurodyti savo darbo įvertinimą, nes jis yra jo pardavėjas. Nenurodydamas savo sąlygų atlyginimui, jis savo aplikacijai daugeliu atvejų labai pakenkia. Į šį klausimą kartais yra labai sunku atsakyti, bet reikia stengtis į jį atsakyti realistiškai, pasiremiant savo reikalavimais bei savo darbo įvertinimu, ir atsižvelgiant į tai, kiek kiti galėtų apytikriai už panašų darbą prašyti.

Rašant aplikaciją, reikia visuomet turėti mintyje, kad iš jos bus sprendžiama apie prašytoją, ir kad ji duos pirmąjį įspūdį apie jį. Ji turi sudaryti vaizdą žmogaus, kuris supranta, ko samdytojas nori, ir jam patiekia visas reikalingas žinias, tuo įrodydamas, kad jis yra rimtai galvojantis ir pasiruošęs ne tik darbui, bet ir darniam bendradarbiavimui. Gerai ir rimtai parašyta aplikacija yra pirmas žingsnis į pasisekimą.

—xx—

KULTŪROS FONDAS. JAV LB Valdybos iniciatyva, 1955. XI. 19 *Chicagoje buvo įkurtas Kultūros Fondas. K. F. Taryba sudaryta iš įvairių kultūrinių organizacijų atstovų. Jon įeina net du ALIAS Chicagos sk. nariai: arch. J. Mulokas ir inž. J. Jurkūnas. Pažymėtina, kad Chicagos sk. į K. F. įvairiomis progomis jau įnešė \$ 150.*

*Dabartinis Vilniaus Katedros vaizdas (žiūr. viršelyje
– Vilniaus Katedra iki 1944 m.)*

VILNIAUS ARCHITEKTŪRA

(Kelios pastabos ryšium su okupuotoje Lietuvoje išleistu Vilniaus architektūros albumu)

J. MULOKAS, Chicago, Ill.

1955 metais "Architektūros reikalų valdyba prie LTSR ministrų tarybos" Valstybinės grožinės literatūros leidykloje išleido didelio 25 cm × 33 cm formato albumą, pavadintą "Vilnius" (architektūros paminklai iki XX amžiaus pradžios). Albumas surinktas, spausdintas ir įrištas K. Poželos vardo (buv. "Spindulio"? J. M.) spaustuveje, Kaune. Popieris J. Janonio vardo (buv. Petrašiūnų, J. M.) popierio fabriko Petrašiūnuose. Spausdinta gilia spaude, kaina 45 rubliai. Pirmieji 19 psl. apima J. Jurginio parašytą liet. ir rusų kalbomis apžvalgą, pavadintą "Vilniaus architektūros vystymosi bruožai". Sekantieji 194 psl. vaizduoja ga-

na skoningas ir meniškai atbaigtas dabartinio Vilniaus foto nuotraukas: bažnyčias su atskiromis būdingesnėmis jų detalėmis, varpinės, charakteringesnius gyvenamuosius namus, universitetą, skersgatvius, senųjų amžių didikų rūmus, ir šiaip reikšmingesnius, įspūdingesnius miesto vaizdus. Paskutiniai 11 psl., suredaguoti A. Janiko, smulkesniu šriftu pateikti iliustracijų paaiškinimai (taip pat liet. ir rusų kalbomis). Iš viso albumas turi 228 psl. Redakcinėje komisijoje išvardinti: V. Bytautas, A. Janikas, J. Jurginis, J. Kumpis, V. Mikučenis ir V. Vesilovski. Albumo sudarytojas A. Janikas. dail. E. Jurėnas.

Reikia pripažinti, kad pats įvadas parašytas gana santūriai. Tačiau ilgesniame Vilniaus architektūros apibūdinime, t. y. antrajame įvade, kuris patiektas lietuvių ir rusų kalbomis, bolševikinės propagandos jau neišvengta. Čia visur juntama baimė savam maskviniam bosui. Pvz., primenama, kad Stepono Batoro laikais buvo draudžiama statyti rusų cerkves. Teisybės vardan nepaminėta, kad caristinė Rusija ne tik draudė naujas katalikiškas bažnyčias statyti, bet ir daug esamų sugriovė, kad Karališką pilį ir miesto sienų puikius mūrus nuardė. Kiekviena proga stengiamasi pagirti esamą tvarką ir, kiek galima, nupeikti praeitį (ar gi logiška? — albume kaip tik apie tą praeitį ir rašoma, stengiantis jos reikšmę aukštai iškelti).

Šiame leidinyje pabrėžtas vienas sveikas ir tautine prasme malonus reiškinys: plačiau apžvelgiant Vilniaus meno kūrinius, itin dau dėmesio kreipta į vietines meno pajėgas ir į vietinę statybinę medžiagą. Ieškota (ir rasta) savos originalios įtakos, mažiau reikšmės teikiant taip mūsų išgarbinėtiems Vakarų kultūros reiškiniams. Iš tikro, ne viskas, kas yra kilę iš Vakarų, mūsų tautai yra artimiausia. Tik įrodymas kopijos iš Vakarų autentiškumo, mums dar nesuteikia tautinės stiprybės. Čia paminėtinas įdomus faktas, kad net kryžiuočiai kviesdavosi iš Lietuvos statytojus.

Vilniaus Katedra pagal Stuokos - Gucevičiaus projektą 1786 m. Po Sł - G. mirties 1798 m., arch. Sulcas, užbaigdamas statybą, ant frontono uždėjo šv. Stanislovo, šv. Elenos ir šv. Kazimiero statulas, kurios dabar bolševikų nuimtos.

Pvz., paimkime Vilniaus šv. Onos bažnyčią. Pereitais metais "Drauge" vienas dailininkas ją pernelyg santūriai ir kritiškai įvertino. Atrodytų, kad šis gotinės architektūros paminklas yra labai vertingas pavyzdys mūsų tautinės architektūros pradmenų beiėškant. Albumo apžvalgininkas J. Jurginis drąsiai teigia, kad tai yra pats vertingiausias gotinės architektūros paminklas Vilniuje.

Gotinė architektūra yra gimusi ir išaugusi Vakarų Europoje, jos medžiagų (daugiausia akmens) savybėms ir klimato sąlygoms pritaikyta. Čia pas mus ji pasidavė vietinio kūrėjo valiai, ir buvo gražai atkurta, pritaikius vietos sąlygas ir medžiagas (plytas).

Kiek panašus įvertinimas atitektų ir Vilniaus šv. Petro ir Povilo bažnyčiai, kuriai taip pat skiriama ypatinga meninė reikšmė. Ji pastatyta istoriniam prisiminimui, kai

Dabartinis vaizdas jėzuitų šv. Kazimiero bažnyčios. Virš didžiojo kupolo matosi išlikusi Didžiųjų Lietuvos Kunigaikščių karūna. Priešakiniai bokšteliai apgriauti.

Šv. Kazimiero bažnyčios vaizdas apie 1930 m. Arch. Čaginas, 1867 m. restauruodamas bažnyčią, karūną nuėmė ir uždėjo rusiškus cibulius, o fasadui suteikė rokoko žymių. 1925 m. lenkai restauruodami kryžius pakeitė, bet karūnos negrąžino.

pirmą kartą rusai buvo išvaryti iš Lietuvos. Šio pastarojo fakto, deja, apžvalgininkas bijojo paminėti. Užsimindamas apie plačiai žinomas vidaus skulptūrines dekoracijas, jis praeina pro jas, surasdamas daug vietinių tautinių aspektų. Pagal jį, "skulptūrose, iš veido išraiškos, iš apsirengimo ir iš judesių, mes lengvai galime atpažinti antrosios XVII amž. pusės Vilniaus atstovus: didikus, dvasininkus, amatininkus, elgetas — invalidus, puošnias aristokrates ir priemiesčių valstietes merginas... Lyg pasijuokdami iš būdiško barokinio puošnumo, į ornamentus ir

vainikus, greta gražiausių darželio gėlių, dailininkai įpynė laukinę ramunę, saulėžolę ir net dagilį; prie žvakidžių ir kitų bažnytinių dalykų jie prikabino paprasčiausių turgaus krepšių". Ir iš tikrųjų, gerai peržvelgus šv. Petro ir Povilo bažnyčios dekoracijas tautiniu požiūriu, be meninės vertės, mes labai daug atrastume tautinės etnografijos istorinių momentų, to laiko lietuvių gyvenimo būties žymių, rūbų, ginklų, karių uniformų ir t. t.

Savito — tautinio charakterio siūlas čia pravestas visoje Vilniaus baroko apžvalgoje, pabrėžiant charakteringiausias žymes ir Vilniui būdingiausius baroko pavyzdžius. Ir tai pasiekta dalinai atsikračius nuo vergiško Vakarų garbinimo, nuo žiūrėjimo į mūsų Lietuvą pro vakarietiškus akinius.

Šv. Kazimiero bažnyčios vaizdas apie 1840 m.

Albumo 66 psl. matomas dabartinis jėzuitų šv. Kazimiero bažnyčios vaizdas

Ji buvo pastatyta 1596—1609 m.; pavertus soboru, 1867 m. ji buvo restauruota ir suprovaslavinta. Tada buvo nuo didžiojo kupolo nuimta ir Didžiųjų Lietuvos Kunigaikščių karūna. 1925 m. lenkai ją vėl restauravo ir grąžino katalikams, bet karūnos nebegrąžino. 1941—1944 m. mano iniciatyva, kun. Lipniūnui ir kitiems padedant, karūna buvo atstatyta. Jos projektas buvo sudarytas pagal išlikusius atvaizdus ir autentiškus karūnos aprašymus. Kryžiaus virš karūnos projektas buvo padarytas arch. V. Žemkalnio. Dėl 1944 m. karo eigos, prieš-

*Evangelikų - reformatų bažnyčia iki 1944 m.
(Dabar nuimtos figūros nuo frontono).*

kiniai bokšteliai ir fasadas kiek nukentėjo.

Ta pačia proga norėčiau paminėti, kad berestauruojant šią karūną, sudariau slapta ratelį, kurio tikslas buvo restauruoti Vilniaus architektūroje buv. lietuviškas žymes, herbus, emblemas, atžymėti architektūroje Lietuvos istorinius įvykius ir t. t. Tinka priminti, kad to pačio ratelio buvo uždėta ant filharmonijos rūmų paminklinė lenta su įrašu: "Vytis" 1905 Čia Vilniaus Didysis Seimas nustatė Lietuvos kelio gaires". 193 albumo psl. matosi toje pačioje vietoje išlikusi lenta, tik kažin, ar tas pats įrašas.

Albume labai svariai pabrėžiama L. Stukos—Gucevičiaus veikla, pailustruota Katedra, Rotušė ir Verkių rūmais.

Apvilkdamas Katedrą klasikiniu — anti-kiniu rūbu, Stuka — Gucevičius gal daug sunaikino vertingų senosios katedros istorinių, etnografinių žymių, bet jo galingai išjudinta banga architektūroje dar kartą pabrėžė, kad einame Vakarų Europos ritmu, kad mes esame vakariečiai (nors Rytai jau siaubė).

Bendrai atrodo, kad apžvalgininkas yra sąmoningas lietuvis, tik gaila, kad labai žymūs maskvinio apinasrio trukčiojimai, kas labai mažina veikalo vertę. Pvz., besiderindami prie generalinės linijos, autoriai prieina prie visai negudrios situacijos, visas bažnyčias vadindami be "Šv.", kaip pvz. Petro, Jono bažnyčios. Visų Šventųjų bažnyčios nebegalėdami surasti vardo, pavadino ją "bažnyčia Rudnikų gatvėje". Bet toj gatvėj, berods, yra ir daugiau bažnyčių.

Per albumo paveikslus pažvelgę į Vilnių, pasigendame Trijų Kryžių, kuriuos ir carai neleisdavo atnaujinti. Matosi keletas išgriautų namų, bet nesimato Lukiškių aikštėje garsiai reklamuotų centrinių administracijos pastatų, taipgi prie Žaliojo Tiltu daug kartų minėtų operos teatro rūmų ir kita, tik Senasai Vilnius, anot Maironio dunkso tarp kalnų ramiai...

Apskritai, sovietinis Vilniaus albumas daro gana rimto, svaraus, tūlas pasakytų, europinio išpūdžio. Jis išleistas, žinoma, Lietuvos žmonių pinigais, ir svetimam okupantui kažin ar už tai galėtume pasakyti dėkui.

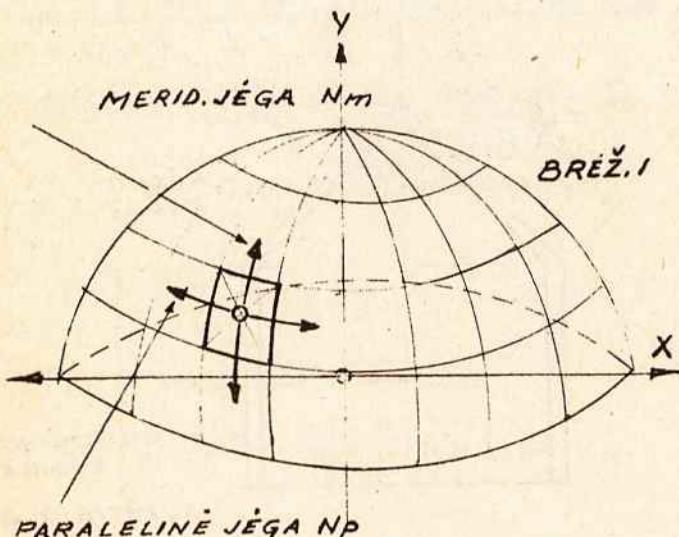

KŪGINIO-CILINDRINIO PASTATO STATINIS SKAIČIAVIMAS

Dr. inž. S. Juzėnas, Detroit, Mich.

1. Teoretinis principas

Mažas plotelis sferoido paviršiuje, veikiamas išorinės (vėjo, sniego, ir t. t.), ar vidujinės (skysčio) jėgos, įgauna įtempimą keturiomis diametraliai priešingomis kryptimis. Pavadinkime pirmąsias dvi diametraliai priešingų kryptių jėgas — meridijaninę jėga N_m , ir kitas dvi — paraleline jėga N_p (žiūr. brėž. 1).

Šio atvejo teorija yra komplikauta, įrodymams naudojama elastinė membranos principo teorija ir prileidžiami įlinkiai lyginami Besselio lygtimis. Nesigilindami į šią prileidimo statinę teoriją, išnagrinėkime mažą pavyzdį, lygiagrečiai praveddami taikytinas ir prie kitokių apkrovimų formules, duodami grafikas bei lenteles, kurios praktiškai naudotinos.

2. Pastato apkrovimo rūšys

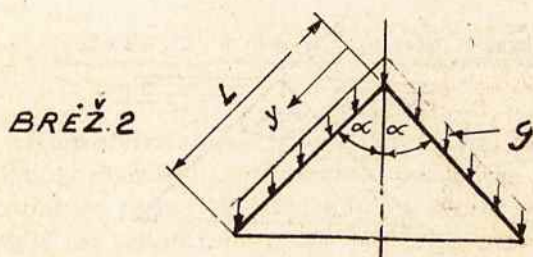
Kadangi kūginis ar cilindrinis rėmas pagal savo formą neturi tiesių linijų, tai įvedant trigonometrines funkcijas, veikiančios

apkrovimo jėgos reiškiamos sekančiai (žiūr. brėž. ir formules):

Nuolatinis apkrovimas

$$\text{meridijaninė jėga } N_m = -\frac{gy}{2 \cos \alpha}$$

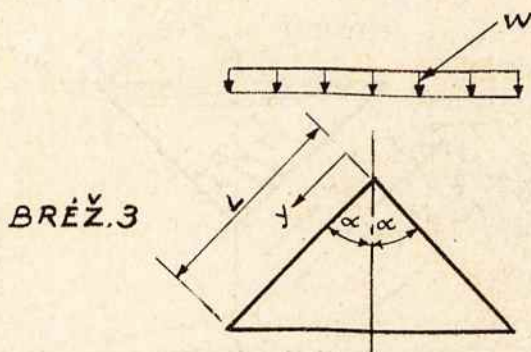
$$\text{paralelinė jėga } N_p = -gy \sin \alpha \tan \alpha$$

Paslankus apkrovimas

$$N_m = -\frac{wy}{2} \tan \alpha$$

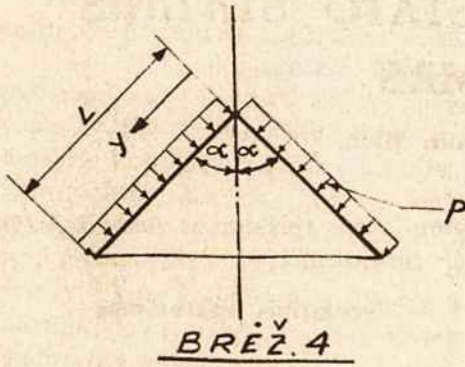
$$N_p = -wy \sin^2 \alpha \tan \alpha$$

Normalinis apkrovimas

$$N_m = -\frac{py}{2} \tan \alpha \quad N_p = -py \tan \alpha$$

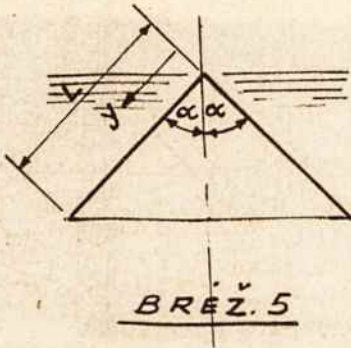

Hydrostatinis slėgimas

(a) status kūgis

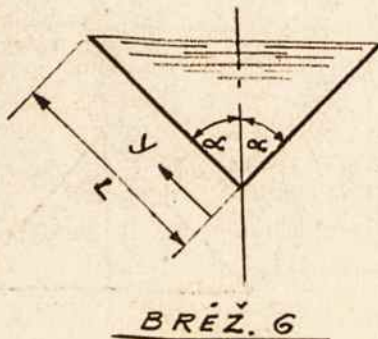
$$N_m = -\frac{py}{3} \sin \alpha \quad N_p = -py^2 \sin \alpha$$

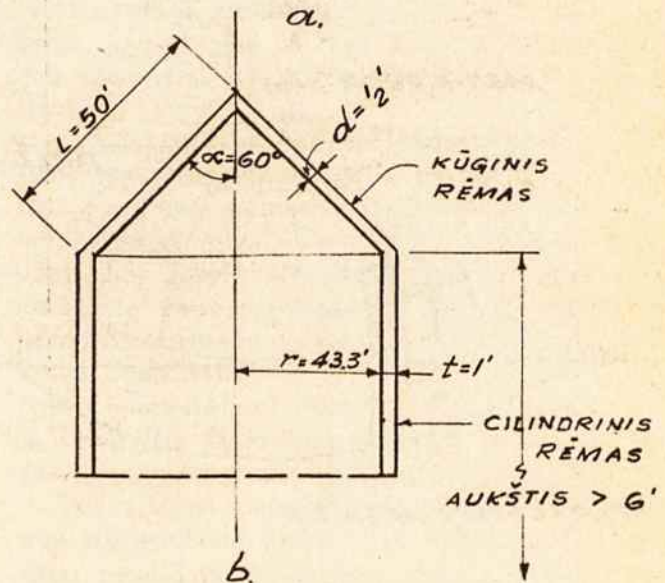
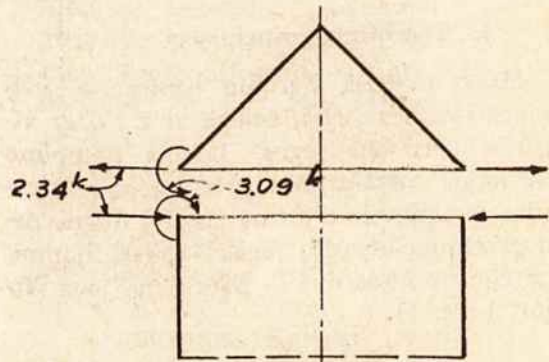
(b) apverstas kūgis

$$N_m = \frac{py}{2} \left(L - \frac{2}{3}y \right) \tan \alpha$$

$$N_p = py(L - y) \tan \alpha$$

Spręsti (A) kūginį rėmą, ir (B) cilindrinį rėmą momentų paskirstymo būdu, pagal įrašų ir įlinkių deformacijas (žiūr. brėž. 7 ir skaičiavimus).

BREŽ. 7

A. Kūginis rėmas

$$(1) N_m = -\frac{gy}{2 \cos \alpha} = -\frac{0.1 \times 50.0}{2 \cos 60^\circ} = -\frac{5}{2 \times 0.5} = -5^k$$

$$\frac{L}{d} = \frac{50}{0.5} = 100$$

3. Pavyzdys

Duotas cilindrinis tankas su kūginiu stogu, kurio nuolatinis apkrovimas $g = 0.1 \text{ k/ft}^2$

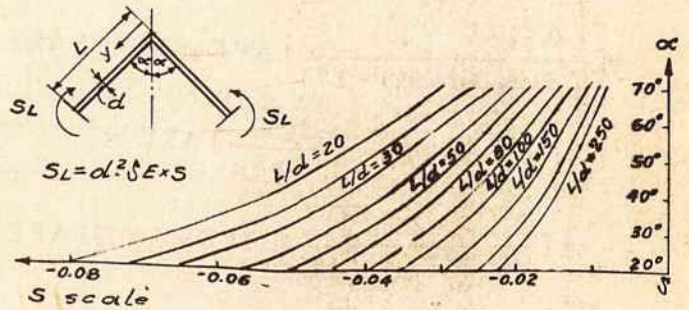
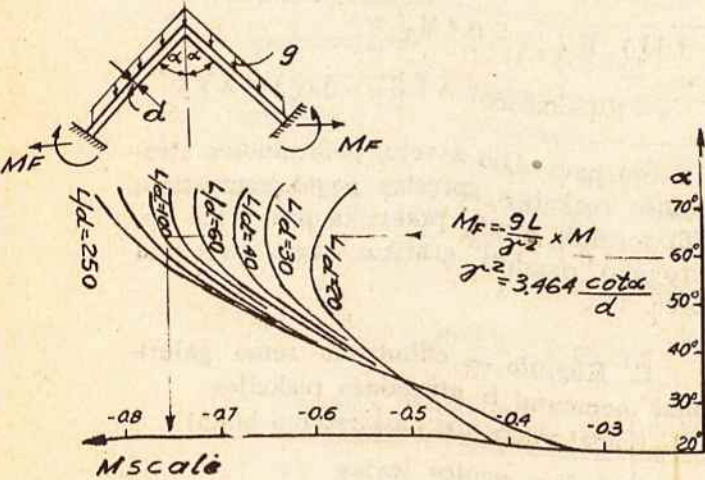

$$(2) \gamma^2 = 3464 \frac{\cot 60^\circ}{0.5} = 4.0$$

$$(3) M_F = -\frac{gL}{\gamma^2} M = -\frac{0.1 \times 50}{4.0} 0.755 = -0.939 \text{ k}$$

$$a) \text{ i\u0177a\u017eos } S_L = M_L = -\frac{d^3 \gamma^2}{3\sqrt{2} \beta_L} \delta_E$$

$$S_L = -\frac{d^3 \gamma^2}{3\sqrt{2} \beta_L} \delta_E = -\frac{0.5 \times 4}{3\sqrt{2} \cdot 28.3} \delta_E = -0.00415 \delta_E$$

BRĖŽ.10 K\u016bginio r\u0117mo i\u0177a\u017e\u017a\u0177 diagn.

BRĖŽ.8 Itvirtint\u0173 Moment\u0173 Diagrama
Nuolatinis Aproximas

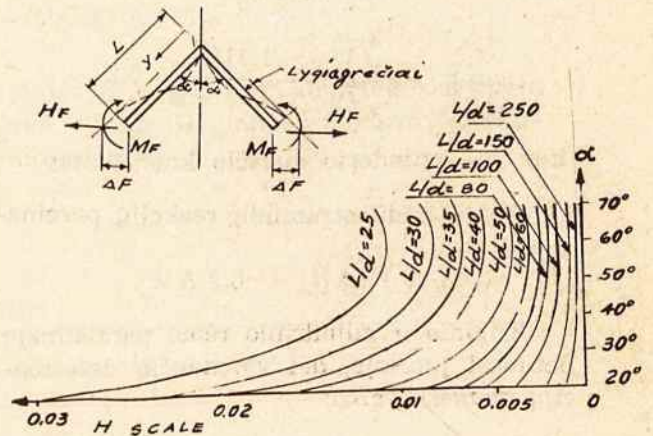
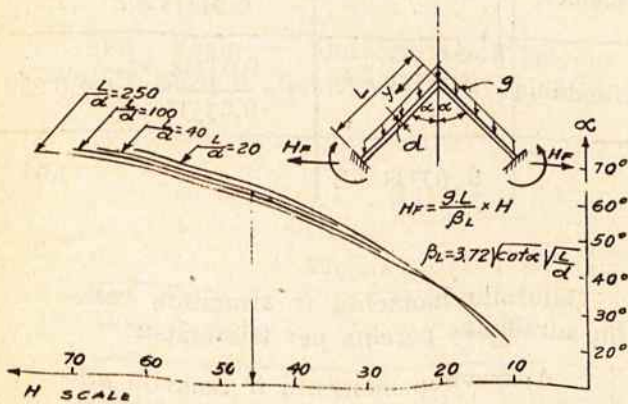
Kaip dviatram\u0117s sijose, taip ir \u00e7ia, pasikeitus momentui, atitinkamai pasikei\u00e7ia ir atramin\u0117s reakcijos, kada k\u016bginis r\u0117mas s\u0105lytyje su cilindrinio r\u0117mu pasilieka pastoviai itvirtintas. Momento pasikeitimas yra i\u0160saukiamas i\u0177a\u017e\u017a\u0177 deformacij\u0173 pagal leistin\u0105 ilink\u0137.

$$(4) \beta_L = 3.72 \sqrt{\cot \alpha} \sqrt{\frac{L}{d}} \dots \dots \dots \text{Br\u0117\u017d. 9}$$

$$\beta_L = 3.72 \sqrt{0.577} \sqrt{100} = 28.3$$

$$(5) H_F = \frac{gL}{\beta_L} H = \frac{0.1 \times 50}{28.3} 46 = 0.812 \text{ k}$$

$$(6) H_L = \left[-\frac{\sqrt{2} \gamma}{\cos \alpha \beta_L} \right] M_L = -\frac{1.41 \times 4.0}{0.5 \times 28.3} M_L = -0.4 M_L$$

BRĖŽ.9 Itvirtint\u0173 gal\u0173 Reakcijos

BRĖŽ.11 Ilinkis pakei\u00e7ia itvirtint\u0173 moment\u0173 MF ir itvirt. atram. reakcijas HF

Tuo būdu pažymėkime horizontalinį radialinį įlinkį ΔF (brėž. 11), ir eikime tarsi momentų paskirstymo (H. Cross) metodu prie naujai dėl įlinkio ir sąryšyje su juo įrašų deformacijų susidariusio momento M_F ir atraminės reakcijos H_F (šiuo atveju, kaip horizontalinės jėgos).

$$(7) M_F = \left[-\frac{d}{L} \frac{1}{y^2 \sin \alpha \tan \alpha} \right] \Delta FE =$$

$$= \left[-\frac{0.5}{50} \frac{1}{4.0 \times 0.866 \times 1.73} \right] \Delta FE = -0.00165 \Delta FE$$

$$(8) H_F = \left[\frac{d}{L} \frac{2\sqrt{2}}{\beta_L \sin^2 \alpha} \right] \Delta FE =$$

$$= \left[\frac{0.5}{50} \frac{2 \times \sqrt{2}}{28.3 \cdot \sin^2 60^\circ} \right] \Delta FE = 0.00133 \Delta FE$$

B. Cilindrinis rėmas

Kai cilindrinio rėmo aukštis peržengia 6 pėdas, tai jo aukštis nebeturi įtakos į statinius skaičiavimus (žiūr. brėž. 7). Šio pavyzdžio atveju, momentų skaičiavimas kūgio ir cilindro lietimosi paralelinėje juostoje, yra atliekamas momentų paskirstymo (H. Cross) būdu, pagal pradžioje paminėtą įrašų veikimo elipsoide membraninį principą (prisiminti apkrautų jėgų veikimą — brėž. 1).

Panaudojame suprastintą pareinamybę, pasikeitus reakcijoms, cilindriniam rėme pasikeičia momentai:

$$\Delta H_o = -\lambda \Delta M_o$$

$$(9) \lambda = \frac{\sqrt[4]{3}}{\sqrt{rt}} = \frac{1.315}{\sqrt{43.3 \times 1}} = 0.2$$

kur λ — cilindro aukščio koeficientas

Tokiu būdu atraminių reakcijų pareinamybė

$$(10) \Delta H_o = -0.2 \Delta M_o$$

Kūginio ir cilindrinio rėmo paralelinėje lietimosi juostoje, dėl vykstančių deformacijų gaunasi įrašos:

$$(11) S_o = -\frac{\lambda t^3}{6} \delta E = -\frac{0.2 \times 1^3}{6} \delta E = -0.0333 \delta E$$

Išeinant iš leistinų įlinkių, cilindriniam rėme atitinkamai pasikeis momentas ir reakcijos:

$$(12) M_{\Delta F} = -\frac{\lambda^2 t^3}{6} \Delta FE = -\frac{0.2 \times 1^3}{6} \Delta FE =$$

$$= 0.00667 \Delta FE$$

$$(13) H_{\Delta F} = -0.4 M_{\Delta F} =$$

$$= -0.4 \times 0.00667 \Delta FE = -0.00267 \Delta FE$$

Šio pavyzdžio atveju, deformuotos atraminės reakcijos spręstos pagal suprastintą (6) formulę. Būtų praktiška prie tokio apkrovimo naudoti grafikas, kaip parodyta brėž. 11.

C. Kūginio — cilindrinio rėmo galutiniai momentai ir atraminės reakcijos (pagal momentų paskirstymo būdą)

Anksčiau gautos įrašos

$$S_L = -0.00415 \delta E \dots\dots\dots (6)$$

kūginiam rėmui, ir

$$S_o = -0.0333 \delta E \dots\dots\dots (11)$$

cilindriniam rėmui, yra momento paskirstymo faktoriai. Tokiu būdu, einant momentų paskirstymo taisyklėmis, gausime sekančią lentelę:

Rėmas	Paskirstymo faktoriai	Dauginimo koeficientai
kūginis	0.00415 δE	$1 - \frac{0.03748 \delta E}{0.00415 \delta E} = 0.111$
cilindrinis	0.03333 δE	$1 - \frac{0.03748 \delta E}{0.03333 \delta E} = 0.889$
	0.03748 δE	1.00

Galutinių momentų ir atraminių reakcijų suradimas pereina per tris etapus:

1. Apkrovimo momentų ir reakcijų atitinkamu santykiu (žiūr. formules 6 ir 9) pasikeitimo išlyginimas momentų paskirstymo būdu.

M O M E N T A I

	kūginis rėmas	cilindrinis rėmas	Pastabos
Atr. reakcija	3.383 ^K		žiūrėti žemiau "Reakcijos"
Daugin. koeficientas	0.111	0.889	
Kūg rėmo M_f	-0.939 ←	0.834	(3) Formulė 0.111 × -0.939 = 0.104 } Paaiškinimas
	0.104	0.834	
	0.834 ^{1K}	0.834 ^{1K}	

R E A K C I J O S

	kūginis rėmas	cilindrinis rėmas	Pastabos
Form. (5)	F. E. = $H_f = 0.812$ $\Delta H_L = 0.4 \times 0.104 = 0.042$	F. E. ($N_y \sin \alpha$) = $5 \sin 60^\circ = 4.320$ $\Delta H_o = 0.834 \times 0.2 = 0.167$	
	← 0.770 ^K	→ 4.153 ^K	(0.834 iš momentų lent. viršuje)
	$H_R = 4.153 - 0.770 = 3.383^K \rightarrow$		

2. Dėl vykstančių deformacijų pagal ilin būdų. Pradžioje užsiduodame $\Delta FE = 1000^{1K}$, $k_i \Delta FE$, pasikeitus momentams, pasikeičia ir atraminės reakcijos (žiūr. formules 13 ir 12), ir išlyginimas momentų paskirstymo 8 ir 7) momentas dėl įlinkio

$$(7) M_f = -0.00165 \Delta FE = -1.650^{1K}$$

$$\text{ir atram. reakcijos} \quad (12) M_{\Delta F} = 0.00667 \Delta FE = 6.670^{1K}$$

Pagal kūgio — cilindro rėmų sąlyčio juostoje įrašų ir įlinkio pareinamybę (žiūr.

formules 6 ir 9), jau aukščiau pažymėta tvarka vyksta išlyginimas momentų paskirstymo būdu.

M O M E N T A I

	kūginis rėmas	cilindrinis rėmas	
Atram. reakcija	3.331 ^K		žiūrėti žemiau "Reakcijos"
Daugin. koefic.	0.111	0.889	(Paaiškinimas)
Kūginio Rėmo M_f	-1.650	6.670	$M_{\Delta F} (12) 6.670 - 1.650 = 5.020$
	-0.557	-4.460	$5.02 \times 0.111 = -0.557; 5.020 \times 0.889 = 4.460$
	-2.207 ^{1K}	2.207 ^{1K}	

$$(8) H_F = 0.00133 \Delta FE = 1.330^{\kappa} \quad \text{ir} \quad (13) H_{\Delta F} = 0.00267 \Delta FE = 2.670^{\kappa}$$

REAKCIJOS

kūginis rėmas		cilindrinis rėmas	
Form. (8)	F. E. = $H_F = 1.330$	F. E. = $H_{\Delta F} = 2.670$	(4.460 iš momentų viršuje)
	$\Delta H_L = 0.4 \times 0.557 = 0.223$	$\Delta H_o = 4.460 \times 0.2 = 0.892$	
	← 1.553 ^κ	← 1.778 ^κ	

$$H \Delta R = 1.553 + 1.778 = 3.331^{\kappa}$$

3. Galutinis momentas ir atraminės reakcijos (šiuo atveju veikia kaip horizontalinės jėgos, neleidamos kūgio — cilindro rėmo sąlyčio juostai išsiskęsti (žiūr. brž. 7), suradus radialinio įlinkio ΔFE reikšmę:

$$(14) H_R - \frac{H \Delta R}{1000} \Delta FE = 0$$

$$3.387 - \frac{3.331}{1000} \Delta FE = 0$$

$\Delta FE = 1.02 (1000)$ — įlinkio daugintojas (koef.)

Galut. (kūgio - cilindro rėmų sąlyčio) momentas

$$(15) M = [-0.834 + (-2.207)] \times 1.02 = -3.091^{\kappa}$$

Galut. (kūgio - cilindro rėmų sąlyčio) Reakcijos

$$(16) H_{\text{kūgio}} = 0.766 + (1.553 \times 1.02) = 2.34^{\kappa}$$

$$(17) H_{\text{cil.}} = 4.153 + (1.778 \times 1.02) = 2.34^{\kappa}$$

(Panaudota literatūra: S. Timoshenko:

"Theory of Plates and Shells"; W. Fluegge:

"Statik und Dynamik der Schalen").

TERMINOLOGIJOS KLAUSIMAI

DAR TECHNINIŲ TERMINŲ ŽODYNO REIKALU

V. Vintartas

Pirmame š. m. TŽ numeryje buvo rašinys — "Techninių terminų žodynas — mūsų įnašas" (... lietuviškos išlaikymui. VV). Žodyno reikalai iš čikagiškių kolegų jau spėta patirti kai kurių nuomonių bei klausimų, su kuriais susipažinti gali būti įdomu ir visiems TŽ skaitytojams.

1. Kokios apimties turėtų būti tas žodynas?

Remiantis tuo, kad inžinieriai savo profesinį darbą atlieka apgalvotai ir tiksliai, reikia laikyti, jog ir žodynas bus paruoštas mokslišku kruopštumu ir be ypatingesnių priekaištų. Aišku, kaikiurių trūkumų nebus išvengta jau vien dėl to, kad randamės toli nuo mūsų kalbos lopšio bei šaltinių, tačiau tai yra inžinierių garbės reikalas, kad šis darbas būtų atliktas kuo tiksliausiai. Žodynas turėtų apimti ne tik visas technikos bei kitų tikslinių mokslų sritis, bet taip pat ir su šiomis sritimis susijusius terminus,

naudojamus kitose srityse: amatų, prekybos, laivininkystės, žvejybos, žemės ūkio, namų apyvokos, karo technikos, medicinos ir t.t. Žodžiu, apimtis turėtų būti plati. Lietuviškų techninių terminų, senų ir naujų, tuo būdu gali susirinkti iki 6-8.000, arba ir žymiai daugiau.

Prie pirmojo klausimo derėtų prijungti ir antrąjį:

Kaip tokiu žodynu reikėtų naudotis arba, kaip surasti norimą lietuvišką terminą?

Klausimas tikrumoje nėra toks paprastas, kaip jis atrodo, ypač, jei ieškomas terminas būtų ne tarptautinis, kuris žodyne be abejo turės vietą, ir ne skolintinis, sulietuvintas iš kurios žinomos kalbos. Bene vienintelė išėitis būtų ta, kad šalia grynai lietuviškų, skolintinių ir tarptautinių terminų, žodyne būtų patiekti ir terminai kitomis kalbomis, su kuriomis toje srityje praktiškai susiduriama, kaip rusų — Tėvynėje ir anglų bei dalinai vokiečių — išėivijoje. Aišku, paminėti reikėtų galbūt ne visus, bet tik būtinus, prie jų paduodant ir lietuvišką atitikmenį, kuris atitinka

moje žodyno vietoje turėtų platesnį termino apibūdinimą. Šitoks svetimžodžių neišvengiamas reikalingumas žodyno žodžių skaičių padidintų, ko gera, iki 20 - 30.000. Taigi, darbas tikrai didelis.

3. Kokios praktiškos naudos duotų tas žodynas?

Tėvynėje esant, tokio klausimo tikriausiai netektų išgirsti, bet praktiškai (medžiagine prasme) nusiteikęs išseivis jį iškelia. Žinoma, į šį klausimą ir praktiškas atsakymas yra trumpas, – jokios! Ypač tiems, kurie, svetimą gyvenamo krašto kalbą mokėdami ir praktiškos naudos težiūrėdami, nesisieloja, kad jų gimtoji kalba antraeilėje vietoje atsiduria, kad jie ją taisyklingai kalbėti primiršta, kad jų vaikai jos mažai temoka. Atsiet, jiems ir lietuviybės išlaikymas, kaip praktiškos naudos neduodas reikalas, neląbai terūpi. Su tokiais “praktiškais išseiviais” ir lietuviškų techninių terminų žodyno (TTŽ) reikalingumo netenka diskutuoti. Juk jokios praktiškos medžiaginės naudos, išskyrus kaikuriuos pavienių asmenų atvejus, neduoda ir visi lietuviški siekimai bei darbai. Tie, kurie lietuviybę brangina ir jos išlaikymu sielojasi, suras ir praktiškos naudos, kaip lietuviškai lavinančios priemonės mūsų priaugančiam, studijuojančiam jaunimui, supras ir TTŽ išleidimo reikšmę lietuviškai kultūrai bei ateities Lietuvai, – juk tai įnašas jos atstatymui!

4. Kodėl žodyno paruošimo ir išleidimo darbas turėtų būti atliekamas ALIAS-PLIAS rėmuose?

Šis klausimas iškeltas vadovaujantis patyrimu, kad visuomeninėje veikloje pagrindinę organizacinio darbo našta neša išimtinai tik didesnė ar mažesnė besikeičiančių pasišventėlių grupė. Daugumas gi, esą, savanaudiškumo bei savimeilės vedini, ar nepaslinkumo bei, retkarčiais, savimi nepasitikėjimo stabdomi, vengia prie bendro organizacinio darbo solidarai prisidėti. Gerai dar, jeigu tos neigiamybės yra dalinai atsveriamos išpildant organizacijos labai pinigines prievoles. Jeigu tačiau ir šito nedaroma, tai, esą, tokių “popierinių” narių dalyvavimas tik organizacijos sąrašuose sudaro jai tikrai nereikalingą našta ir veiklos stabdį. Dėl to, esą, svarbesniems užsimojimams skaičiuojamas organizacinis pajėgumas tikrumoje turėtų būti laikomas du-tris kart mažesnis už “popierinį” (sąrašinį) organizacijos pajėgumą.

Žinoma, šitoji nuomonė yra gana teisinga, bet ji nesudaro pagrindo organizacijai atsisakyti

konkrečių uždavinių. Gal kaip tik stoka dėmesio tokiems uždaviniams mūsų veikloje ir nustūmė ne vieną narį į abejingumą bei atšalimą. Juk vien tik vidujinės veiklos reikalais šaukiami susirinkimai, arba viena kita, kad ir įdomesnė, bet ne visiems aktuali paskaita neduoda pakankamo akstinio būti veikliems. Per eilę metų beveik tik ta kryptimi vykusi veikla padėti žymiai pablogino. Konkretesniems mūsų veiklos reiškiniams, kaip Technikos Žodžiui ir numatomam išleisti Liet. Inž. ir Arch. Metraščiui, irgi permažai skiriama dėmesio ir paramos raštais bei lėšomis. Būtų klaidinga tuos leidinius jungti prie vidujinės veiklos reikalų, kaip kažkas galbūt norėtų, palikdamas tą darbą tik mėgėjams. Tie leidiniai, ypač pastarasis, turi tikslą mus suartinti, vieną su kitu bei su jų darbais supažindinti, ir tuo būdu bendrai tautinei veiklai tvirčiau sujungti. Todėl šį pasišventėlių dirbamą darbą reiktų ypatingai vertinti ir juos rimtai paremti, kad jie kuo ilgiau išstvertų. Antraip, daugumas pavirsime “praktiškais išseiviais”.

Ypatingai konkrečių veiklos uždavinių Liet. Inž. ir Arch. S-ga Lietuvoje nedaug teturėjo, nes ten kiekvienas narys, kad ir sau uždarbį pelnydamas, savaime tuo pačiu veikė ir Tėvynės labui. Išseivijoje PLIAS – ALIAS uždaviniai, galima sakyti, yra konkretesni, bet, reikia laikyti, iki šiol dar nepastatyti reikiamoje plotmėje. Laikant TTŽ išleidimą iš tų uždavinių vienu svarbesniu, reikia tikėtis, kad jis, kaip tikrai konkretus darbas, turėtų sudominti didesnę kolegų skaičių, atgaivindamas jų svetimuose kraštuose primirštą lietuvišką techninį galvojimą ir tuo pačiu pritraukdamas juos prie veiksmingumo organizacijos rėmuose, šį darbą dirbant. Tai svarbu ir ta prasme, kad, – juo daugiau galvų, juo daugiau nuomonių, juo turtingesnis ir pilnesnis žodynas bus sudarytas. Savaime supranta, kad visą šį reikalą judins ir trauks susidariusi grupė entuziastų, bet žinant darbo rimtumą ir didumą, negalima jų palikti vienu, kaip ne kartą Techn. Žodžio ir dabartiniu, metraščio, atveju yra atsitikę. Taip pat negalima išjungti ir kitų, norinčių prie to darbo prisidėti. Tarp kitko tas faktas, kad Liet. Enciklopedijos redakcija, prieš paruošdama kurios nors raidės žodžius, kreipiasi į visuomenę, prašydama kaikurių žinių, rodo, kad tam panašiai ir toks žodynas nėra vien tik grupelės žmonių darbas. Prie to reiktų pastebėti ir tai, kad mažesnėje grupėje kartais lengviau prieinama prie bendros, nors nebūtinai visada teisingos nuomonės. Tačiau, kaip žino-

"PLIENO" VYRIJA!

25 METŲ ĮSISTEIGIMO SUKAKTIES PROGA

1918 m. Lietuvai atgavus nepriklausomybę ir įkūrus savo universitetą, technikos darbuotojų kadrai ėmė sparčiai augti. Kiekvienais metais Technikos Fakultetas išleisdavo vis daugiau diplomuotų inžinierių: statybininkų, mechanikų, elektrikų ir chemikų, o technikos studentų skaičius augo dešimteriopai sparčiau. Vienu metu ėmė reikštis net patalpų stoka, kai kurios laboratorijos (garo mašinų, vidaus degimo variklių) netgi turėjo tenkintis nekūrenamomis pašūrėmis. Padėtis žymiai pagerėjo, pastačius Fizikos—Chemijos Instituto rūmus, kurie priglaudė dalį Technikos Fakulteto katedrų, o vėliau ir T. F. laboratorijas (a. a. prof. V. Mošinskio rūpesčiu). Su pagerėjusiomis studijų sąlygomis žymiai pašoko ir technikos studentų skaičius.

Su studentų prieaugliu augo ir jų profes-

---

me, kalbiniuose dalykuose ir kalbininkai ne visuomet sutaria. Todėl, aukšto lygio žodyną ruošiant, to nereikėtų pamiršti ir nesitenkinti vienu, bet pritraukti prie to darbo bent kelis kalbininkus, — kad ne vieno, bet daugumos nuomonė lemtų. Priimant dėmesin tai, o taip gi ir minėtą TTŽ apimtį, reikia žinoti, kad jo išleidimas pareikalaus nemažai lėšų, kurioms natūralų pagrindą gali duoti tik ALIAS—PLIAS nariai, nes tokiu specialiu žodynu iš kitų profesijų žmonių nedaug kas domėsis.

Iš pasakyto, atrodo, pakankamai aišku, kad šis svarbus darbas turi būti suderintai vykdomas ALIAS—PLIAS rėmuose. Juk negalima prileisti, kad, pavyzdžiui, toks Chicago's ALIAS Skyrius tą darbą, sakykim, organizuotų PLIAS rėmuose, o toks, pavyzdžiui, Cleveland'o PLIAS (!) Skyrius, nelyginant JAV pietinių valstybių "dik-sikratai", sakykim, užsispirėtų dirbti atskirai. Bendram organizacijos tikslui ir labai iš to naudos tikrai nebūtų. Reikia tikėtis, kad tokių ne-normalumų bus išvengta.

Red. prierasas: Gerb. TŽ Skaitytojai, kurie domisi ir rūpinasi lietuviškos techninės terminologijos reikalais, TŽ Red. Kolegijos yra prašomi neatidėliojant siųsti tos srities medžiagą TŽ ats. red. E. Jasiūnui, nežiūrint kiek bei kokios tos medžiagos jie turėtų.

siniai reikalavimai. Jie ėmė nebesitenkinti vien tik paskaitose išgytomis žiniomis, jų taipgi netenkino ir studentiškos organizacijos, įsteigtos studentų teisininkų, humanitarų, ar pan. Jiems reikėjo ekskursijų į fabrikus, į didesnes statybas, į chemijos pramonę, tekstilę, paskaitų apie geresnę techninį gerbūvį, ekonominę krašto būklę, valstybės resursus. Tie tikslai buvo krašto gerbūvio tikslai, į kuriuos mūsų studijuojantis jaunimas kryo, nenorėdamas per daug gilintis į politines kovas, ar tuščią studentišką linksmybę. Pribrendo laikas veikti, steigti profesinę lietuvių studentų technikų organizaciją, kuri patenkintų šias jų svajones.

Pavyzdžių tokiai organizacijai nebuvo daug, tačiau vienu gražiausių tarnavo Corp! "Fraternitas Lituanica", studentų medikų korporacija, įsteigta dar prieš Lietuvos Nepriklausomybės laikus (1905 m.) carų Rusijoje Maskvoje, ir atgaivinta Lietuvos V. D. U-te su gražiais tolerantiškumo, etiškumo, draugiškumo ir tautiškumo tikslais, be abejo, pirmoje eilėje rūpinantis savo profesijos tobulinimu ir žinių gilinimu. Tas idėjas lietuviai studentai medikai stengėsi įgyvendinti visose savo daugiašakės profesijos srityse. Jos buvo panašios į tas, kurių norėjo ir mūsų technišką studentiją.

Tačiau lietuvių inžinieriaus uždaviniai žymiai skyrėsi nuo liet. gydytojo uždavinių. Inžinieriaus gyvenimo būdas ir jo profesiniai tikslai nesiribojo paskiro asmens ar asmenų grupės gerove. Jis siekia viso krašto techninio auklėjimo, gerbūvio, tuo pačiu ir gyvenimo standarto pakėlimo. Tam sklandžiam, darniam, aktingam kūrimo darbui reikia gerai paruošto, tautiškai susipratusio, energingo, bet tuo pačiu ir griežto, sugebančio daryti nedvejojamus sprendimus inžinieriaus, kurs tačiau, turėdamas nuolatinį kontaktą su darbininkais ir mažiau kvalifikuotu technikiniu personalu, turėtų socialinę nuovoką ir taktą kitų atžvilgiu.

Jausdamas tų visų sudėtingų uždavinių svarbą, būrelis liet. studentų technikų išiskyrė iš tuo metu buvusių studentų korpo-

racijų (kurių vienos turėjo daugiau politinį atspalvį, kitos rėmėsi vietiniu patriotizmu, trečios turėjo pasilinksminimo pobūdį), ir įsteigė Lietuvių Studentų Technikų Vyriją "Plienas", kurios tikslas paskaitų, ekskursijų, parodų būdu lavintis techniškai, paremti neturtinguosius, gabiuosius studentus stipendijomis, išrūpinti galimybes susipažinti bent vasaros atostogų metu su užsienio technika, ir tobulėti intelektualiai, siekiant jau anksčiau aptartų tikslų.

"Plieno" Vyrijos steigėjas — iniciatorius buvo 11-kos vyrų branduolys, kurie savo susirinkime — sueigoje, oficialiai skaitomame 1931 m. vasario 16 d., bet praktiškai švenčiamame viena savaite vėliau — vasario 23 d., išsirinko savo Vyrijos vadą, ir išėjo į studentiją su šūkiu: "Lietuviškumas! Broliškumas! Patvara! ir Darbas!"

Kadangi laikas šiai organizacijai įsisteigti buvo labai tinkamas, atgarsis buvo spontaniškas. Nauji nariai plaukte plaukė, ir "Plienas" su kiekviena diena stiprėjo. Savo 5 m. sukakčiai "Plienas" jau turėjo apie vieną šimtą tikrųjų narių — vyrų, ir virš šimto narių kandidatų — vyrų. Be to, turėjo stiprius užtarėjus profesorių ir šiaip visuomenės veikėjų tarpe, galėdams sudaryti rekomendacijas valstybinėms stipendijoms krašto viduje ir užsienyje gauti. Buvo suorganizavęs nemaža ekskursijų, paskaitų, neužmiršdamas ir linksmosios dalies, pašokimų ir padainavimų, betgi neišeinant iš vidujinės organizacinės drausmės. Tai irgi prisidėjo prie socialinio jausmo ir susiklausymo ugdymo, kas darė vyriją tvirtą, kaip "Plienas".

Nežiūrint, kad į vyrus tegalėjo būti pakelti vyrukai, atlikę U-to nustatytą mokslo minimumą pirmiems metams ir perregistruoti į antrą kursą, tačiau tai antplūdžio nei kiek nesumažino. Kiekvienas vyrukas, perėjęs į antrą kursą, buvo keliamas į vyrus, įteikiant jam "Plieno" spalvas ir leidžiant nešioti "Plieno" spalvų kepurę, jo grandis su eilės numeriu buvo įkalama į "Plieno" grandinę. Vyrijos spalvos: žalia, balta ir violetinė, kurių paskutinioji naudojama plieno pavaizdavimui techniniuose braižiniuose, daromuose su tušu ir dažais, apie 1938 metus jau visiškai dominavo Technikos Fakultete ir ėmė varyti plačią vagą

už U-to ribų, per lietuvių inžinierių korporaciją "Plieną". Ši korp. susidėjo iš plieniečių, baigusių U-tą dipl. inž. laipsniu, ir pakeltų į vyrus — inžinierius, įkalant ažuolc lapus į kepurės matiką. Inžinierių korporacija rėmėsi tais pačiais šūkiiais ir vykdė "Plieno" Vyrijos tikslus praktiškame gyvenime, aptardami juos savo susirinkimuose ir suvažiavimuose.

Paskutiniųjų laikų Vyriją sudarė 11 "Plieno" vyrų, kurie atstojo 11-kos vyrų—steigėjų vieneta, ir kurie faktiškai valdė Vyriją per Vyrijos vadą, padedant Vyriui—raštininkui, karūžai ir jaunųjų vyrų vadui. Vyrais—globėjais buvo septyni T. F. profesoriai — garbės nariai, kurie nesitenkino vien šiuo titulu, bet aktyviai darbavosi tų pačių "Plieno" tikslų vedini bendram lietuviškos technikos labui. Vyrijai priklausė apie 170 vyrų (iš kurių apie 50 vyrų—inžinierių), ir virš 200 vyrų, arba jaunų vyrų, vadovaujamų jaunųjų vyrų vado ir kelių jo padėjėjų iš vyrų tarpo.

Užėjus sunkiems mūsų tautai laikams, "Plienas" nepalūžo, bet davė daug energingų veikėjų viešame ir pogrindžio gyvenime. Daug plieniečių buvo rusų ir vokiečių okupantų kalinta, daug išvežta, nukankinta, daug žuvo kovos lauke partizanais, tačiau tai dar labiau sustiprino likusiųjų dvasią, einant "Plieno" himno žodžiais: "kaip ažuols drūts prie Nemunėlio, lietuvis nieko neatbos..." Likusieji dar tvirčiau įsitikino, kad jų šūkiiai nebuvo veltui, kad jie išaugino šiuos tvirtus ir ryžtingus mūsų tautos vyrus. Ir šiandien tie šūkiiai daugiau negu bet kada anksčiau yra tinkami mūsų tautos žūtbūtinėje kovoje, buriantis patiems ir spiečiant lietuviškąją techniškąją jaunimą po trispalve ir "Plieno" spalvomis, užmirštant pasaulėžiūrų skirtumus ir asmeninius nesutarimus.

Mūsų jaunoji studentija yra giliai patriotiška, jai yra artimi ir brangūs mūsų tautos siekimai. Ji be atodairos įsijungs į mūsų tautos gerovės kovą, kad kadrai atgimstančiai tautai būtų paruošti ir gairės į tikslą nusmaigstytos.

Tad būkime stiprūs, kaip plienas! Ir Lietuviškumas! Broliškumas! Patvara! ir Darbas! telydi mūsų žingsnius!

Alg. Didžiulis

"Plieno" Čikagoje pirm - kas

MŪSŲ MIRUSIEJI

ATS. PULK. LT. INŽ.

JUOZO STEPONAVIČIAUS NETEKUS

Inž Juozas Steponavičius gimė 1886 m. vasario 2 d., Dotnuvos valsč., Kėdainių apskr. 1907 m. Liepojuje baigęs realinę gimnaziją, tais pačiais metais įstojo į Petrapičio universiteto fizikos-matematikos fakultetą. Baigęs u-tą, įstojo į Petrovsko — Ramovsko institutą Maskvoje, ir studijavo agronomiją. Instituto baigti jam neteko, nes prasidėjus I-jam Pasauliniam karui, 1914 m. buvo mobilizuotas ir pateko karo mokyklon. Ją baigęs, buvo paskirtas inžinerijos karininku rusų armijon. 1918 m. grįžta savo gimtojon Lietuvon, kur tuoj patenka komunistų rankosna ir atsiduria Panevėžio kalėjime. Iš kalėjimo išsigelbėjęs, stoja atgimstančios Lietuvos kariuomenėn, karo technikos skyriaus karininku. Išėjęs atsargon pulkininko I-to laipsniu, nuo 1928 m. pradėjo dirbti Susisiekimo Ministerijoje, tiekimo valdybos vice-direktoriaus pareigose. Savo plačiu išsilavinimu, gilia erudicija ir žiniomis bei sugebėjimais prekybinėje, ekonaminėje bei finansinėje srityse, jis atnešė daug naudos mūsų jaunai valstybei. Pravedamas didelius ir svarbius užpirkimus užsienyje, jis labai žiūrėjo valstybinių interesų, ir tuo sutaupė daug lėšų.

1938 m. iš Susisiekimo Ministerijos pasiūtosavo ir išvažiavo gyventi į savo nuosavą ūkį Vendzgaliuose, Dotnuvos valsč. Prasidėjus II-jam Pasauliniam karui, grįžo Kau nan ir pradėjo dirbti vedėju danų insulino laboratorijoje, prie "Maisto" fabriko Aleksote. Ten išdirbo iki laboratorijos nacionalizavimo. 1944 m. besitartinant raud. armijai, pasitraukė iš Lietuvos ir apsistojo Austrijoje, Graz'o mieste, kur kartu su prof. Regeliu dirbo universiteto botanikos fakultete. Rytų frontui artėjant, persikėlė į Bavariją.

1947 m. išemigravo į J. A. V-bes, ir pastoviai apsigyveno Čikagoje. Čia pradžioje dirbo fiziniai nelengvą daržininko darbą, bet po keleto mėnesių gavo tarnybą "Armour" kompanijos laboratorijoje, kur išdirbo iki pensijos gavimo. 1952 m. liepos mėn.

Juozas Steponavičius

jį ištiko pirmas širdies smūgis, po kurio pasitaisęs dar išdirbo iki 1954 m. kovo mėn. Mirė 1956 m. vasario 16 d., ištikus trečiam širdies smūgiui. Palaidotas vasario 20 d. Šv. Kazimiero kapinėse, toli nuo savo Tėvynės ir artimųjų, kurių nustojimą savo paskutinėmis gyvenimo dienomis jis ypatingai jautriai pergyveno.

Nežiūrint didelės metų naštos, J. Steponavičius visuomet buvo gyvas, judrus ir pilnas energijos žmogus. Nei vienam savo draugui nėra skundęsis sunkiu gyvenimu ar liūdna tremtinio dalia. Priešingai, visada buvo optimistiškas, į gyvenimą žiūrėjo realiomis akimis, ir ne vieną abejojančią ar svyruojančią mokėdavo sustiprinti, padrąsinti ir perduoti bent dalį tos jaunatviškos ir giedrios nuotaikos. Ši kilni ir šviesi a. a. Juozo Steponavičiaus asmenybė tebūna pavyzdžiu visai lietuviškai visuomenei.

Juozas Ruokis

A. A. DIPL. INŽ. VYTAUTAS MACIŪNAS

Mus pasiekė liūdna ir labai pavėluota žinia apie dipl. inž. V. Maciūno mirtį.

Vytautas gimė 1908 m. vasario 28 d., Jurbarkė. Baigęs Linkuvos gimnaziją, 1925 m. įstojo į V. D. U-tą. 1931 m. lapkričio 1 d. pradėjo dirbti jaunesniuojū laborantu, o vėliau asistentu prie Mechanikos katedros pas profesorių P. Jankauską, J. Gravrogką

TECHNIKINĖ

APŽVALGA

• JAV pramonė per 1955 m. sunaudojo 320 bil. kwval el. energijos, iš to kiekio gamybos pramonė sunaudojo 66%, atominės energijos komisija – 15%, kita pramonė – 19%; 244 bil. kwval pramonė pirkė iš elektros bendrovių, ir 76 bil. kwval pasigamino pati nuosavose jėgainėse.

Privatūs gyventojai namų reikalams sunaudojo 121 bil. kwval, mokėdami apie 2,65 c už kwval. Vidutiniai kiekviena šeima sunaudojo 2767 kwval, už šį patarnavimą sumokėdama \$ 73,33 per metus.

Prekybinės įmonės sunaudojo 80 bil. kwval.

• JAV elektros jėgainių instaliuotas galingumas 1955 m. pasiekė 117 mil. kw. 80% to galingumo priklausė privačioms bendrovėms. 1955 m. buvo pagaminta naujų elektros generatorių bendro galingumo 11,6 mil. kw; iš jų 10,1 mil. kw. buvo šiluminiai, 1,5 mil. kw - hidro. Pagamintų transformatorių galingumas siekė 40 mil. kva.

• Vienam laivui perplaukti Panamos kanalą panaudojama 52 mil. gal. vandens, kuris laivą iškelia ir perplukdo per šią tarpkontinentinę sąsmauką. Du per kanalą plaukiantieji laivai panaudoja maždaug tiek vandens, kiek 1 mil. gyv. pramonės miestas sunaudoja per visą parą. Vidutiniškai, kiekvieną dieną 23 laivai perplaukia šį kanalą.

• Cheopso piramidė Egipte yra 480 pėdų aukščio. Pagal graikų istoriką Herodotus, ją statė 100 tūkst. darbininkų per 20 metų.

• Aukščiausia pasaulyje užtvanka (dar nebaigta statyti) yra Grand Dixence, Šveicarijoje. Jos aukštis, virš uolos pamatų, yra 921 pėda. Iki šiol aukščiausia užtvanka buvo Hoover, JAV - se, 726 pėdų aukščio.

Parinko J. Variakojis

---

ir M. Spiridavičių. Buvo visų V.D.V. Technikos Fakulteto studentų ir bendradarbių labai mėgiamas.

1944 m. atvykęs iš Lietuvos į Dresdeną, pateko į vokiečių žandarmerijos dalinius kovai su partizanais. Vyt. Maciūnas žuvo 1945 m. kovo mėn. Jugoslavijos fronte, Gorerz, netoli Triesto.

K. B.

IŠ MŪSŲ VEIKLOS

LIETUVIŲ INŽINIERIŲ IR ARCHITEKTŲ METRAŠČIO REIKALU

Metraščio redagavimo darbas nuolat eina į priekį. Bet kadangi iki šiol dar negauta dalies medžiagos straipsniais, o taip pat veiklos aprašymų iš kai kurių PLIAS (Australijos - Melbourno ir Adelaidės, Brazilijos, Kolumbijos, Kanados - Montrealio) bei ALIAS (Bostono) skyrių, tai redagavimo darbas yra stabdomas. Šis darbas yra vykdomas tik atliekamam nuo tarnybos laisvalaikio, visa toji našta tenka man vienam: šimtai laiškų rašyti ir į gautus laiškus atsakyti, metraščiui medžiagą ir prenumeratą rinkti, surinktąją ir gautąją tvarkyti bei iš naujo perredaguoti. Taip pat, po mano sunkios ir ilgos širdies ligos, dar vis esu silpnas ir negaliu tiek gerai panaudoti laisvą laiką šiam svarbiam ir didžiuliam darbui.

Metrašties visvien bus išleistas nors ir yra daug sunkumų. Jei nebus sulaukta trūkstamos medžiagos, turima informacija apie minėtų skyrių veiklą gali būti netiksli. Tada nebus laikas ką nors kaltinti. Iš mano pusės buvo daugelį kartų rašyta ir prašyta. Atrodo, kad didesnę kultūrinį darbą šiuo metu iš viso įvykdyti neįmanoma, dėl šiuo metu esančios daugelio inžinierių apatijos, abujumo ir savais reikalais nesiidomėjimo. Tikrai, antru kartu tokio darbo niekad neapsiimčiau. Gi metraščio redagavimo ir išleidimo darbas yra daug didesnis ir sunkesnis, nei kai kas mano. Tai yra didelis ir svarbus kultūrinis darbas visiems lietuviams inžinieriams ir architektams. Metraščio prenumeratą taip pat mažai gaunama, iki šiol yra gautos tik 85. P pinigai bus labai reikalingi tuoj, pradėjus spausdinti.

Minimalinė prenumerata buvo numatyta tik 2 USA doleriai, galvojant, kad tokiai mažai esant, metraštį užsisiakys visi (500 su viršum) pasaulyje gyvenantieji lietuviai inžinieriai ir architektai. Bet pasirodo, kad taip nėra. O ir metraščio apimtis bus žymiai platesnė, kaip pradžioje numatyta. Todėl dabar siūstina prenumerata ne mažiau 3 USA doleriai. Mielai laukiamos ir didesnės aukos-parama.

Iki šiol PLIAS ir ALIAS centruose labai mažai gauta ir inžinierių kartotekos anketų. Pagal gautąsias matyti, kurie inžinieriai sutinka savo adresus į metraštį įdėti. Metraštyje bus dedami tik tų inžinierių adresai, kurie anketoje arba

šiai raštu sutiko arba sutiks, o taip pat tu, kurių adresai jau buvo talpinti kitoje lietuviškoje periodinėje spaudoje.

Visą trūkstamą medžiagą, reikiamas žinias (nurodytas "T. Ž." Nr. 1), veiklos aprašymus, anketas ir prenumeratą metraščiui malonėkite siųsti šiuo adresu: **Mr. K. Krulikas,**

160 Hendrix St. Apt. 5
Brooklyn 7, N. Y. U.S.A.

PITTSBURGHAS

ALIAS Centro Valdybos pirm - ko inž. Br. Galinio iniciatyva kovo 18 d. buvo įsteigtas ALIAS skyrius Pittsburghe. Į skyriaus valdybą išrinkti: A. Simonavičius, P. Baltakis ir V. Mažeika.

NEW YORK

• Dipl. inž. J. B. SIDZIKAUSKAS, ALIAS New Yorko Sk. narys, iki šiol šešerius metus dirbęs inž. konstruktoriaus - skaičiuotojo darbą New Yorke, iš savo įstaigos gavo vertingą pasiūlymą išvykti dirbti į tos įstaigos skyrių San Francisco, Cal. Kovo 1 d. J. B. Sidzikauskas lėktuvu išskrido ir sėkmingai pradėjo darbą naujoje vietoje.

• Kovo 13 d. ALIAS New Yorko Sk. nariai turėjo išvyką į Columbia universitetą. Buvo apžiūrėtas visas to U - to Architektūros mokyklos vykdomas mokslo darbas, priemonės, studentų architektūriniai darbai, kabinetai ir kita. Visus paaiškinimus ir žinias apie mokslą bei mokymo eigą mielai teikė tos mokyklos dekanas asistentas prof. Bruno Funaro. Inžinerijos fakulteto statybinių medžiagų bandymo laboratoriją aprodė bei paaiškinimus teikė tos laboratorijos vedėjas Albrecht.

• Geodez. inž. M. RUMBAITIS, ALIAS New Yorko Sk. narys, iki šiol dirbęs savo specialybėje New Yorke, gavo valdžios darbą Highway Departmente, San Francisco, Cal. Į paskyrimo vietą išvyksta balandžio mėn. pradžioje.

• Balandžio 28 d. New Yorke įvyks pabaltiečių (latvių, lietuvių, estų) inžinierių tradicinis pobūvis.

K. Krulikas

CHICAGA

• Š. m. balandžio 21 d. ALIAS Chicagos Skyriaus mechanikų sekcija išleido mechaninės braižybos kursų 5 - jį pradedančių braižytojų laidą. Kursus lankė 23 asmenys, baigė 21.

• Š. m. kovo mėn. Chicagoje įvyko religinio

meno paroda, kurioje dalyvavo 38 menininkai. Ypatingą lankytojų dėmesį atkreipė bažnyčių projektai, išstatyti architektų J. Kovos - Kovalskio, S. Kudoko, B. Lukštaitės ir V. Verpšto.

• Š. m. kovo 25 d. ALIAS Chicagos skyriaus valdyba surengė paskaitą nariams ir visuomenei apie lietuvišką tautinę architektūrą. Paskaitą laikė prof. Adomas Varnas, patiekdamas labai įdomių ir originalių minčių, kiek ilgiau sustodamas ties arch. J. Muloko suprojektuota ir statoma bažnyčia Chicagoje. Po paskaitos sekė klausytojų pasisakymai, gražių minčių pareiškė prof. J. Šimoliūnas ir arch. J. Mulokas. Pajūvairinimui, inž. Tomau pademonstravo spalvotą filmą iš buvusio inžinierių baltiaus.

• Elektr. inž. Donatas Bielskus su šeima atvyko iš Vokietijos į JAV ir apsisusto Chicagoje.

ALIAS C. V. pirm - kas Chicagoje. Kovo 3 - 4 dienomis Chicagoje lankėsi ALIAS C. V. pirm. Br. Galinis, skyriaus atstovams padarydamas labai įdomų pranešimą aktualiais s - gos reikalais. Posėdis įvyko kovo 3 d. Hollywood svetainėje, į kurį be sk. valdybos dar atsilankė 6 pakviestieji skyriaus nariai.

Pirmininkas priminė, kad liet. inžinieriai sudaro dešimtadalį % viso JAV inžinierių skaičiaus, irtai yra palyginti labai didelis mūsų įnašas ekonominėse Vakarų su Rytaiis varžybose. Tai turi daug reikšmės ir mūsų kovoje politinė prasme. Lietuviškoje visuomenėje mes turėtume užimti mums priklausantią prideramą vietą. Iki šiol į mus buvo kreipiama per mažai dėmesio, jautėmės truputį ignoruojami. Visuomenė vis dar laikosi klaidingos pažiūros, kad inžinieriai yra tik materialinės pusės atstovai.

Buvo pabrėžtas reikalas sąjungai ir toliau plėstis dviem linkėmis: horizontaliai ir vertikaliai. Horizontaliai plečiantis, turime augti narių skaičiumi, apimdami visus dar neorganizuotus liet. inžinierius, o taip pat pritraukdami ir naujai baigusiuosius. Artimoje ateityje mūsų sąjunga padidės dar trimis skyriais: Baltimorėje, Pittsburghe ir Los Angeles. Vertikaliai kylant turime patikrinti savo skyrių narių sąrašus, ir neveikliuosius bei nesusimokančius nario mokesčio, po rūpestingos atrankos išbraukti.

Pirm - kas perdavė C. V - bos padėką visiems savo darbu prie Technikos Žodžio prisidedantiems kolegoms, linkėjo ateityje dar daugiau kelti jo turinį ir išvaizdą, didinti prenumeratorių skaičių.

Didesnioji Metraščio medžiagos dalis jau esan-

ti sutvarkyta ir paruošta spaudai. Esant pakankamam užsisakiusių skaičiui, Metraštyje bus apie 300 psl. techniniai ir istoriniai vertingos medžiagos. Narių delsimas apsimokėti prumerata labai trukdo šį svarbų darbą, o laiko beliko labai nedaug, nes Metraštis turės pasirodyti iki ALIAS suvažiavimo.

Numatoma, kad sekantis ALIAS skyrių atstovų suvažiavimas įvyks rugsėjo 1-3 dienomis New Yorke arba Philadelphijoje.

Pirm. Br. Galinis priminė, kad nariai dirbtų ne vien tik inž. s - gai, bet veiktų ir kitose organizacijose, nes mūsų svoris priklauso nuo visuomeninio darbo. Ekonominis tvirtumas yra visuomeninės veiklos pagrindas, todėl turime vieni kitiems padėti susirasti geriau apmokamus darbus.

E. J.

BRAZILIJA

• Š. m. birželio mėn. inž. M. Ivanauskas savo privačia iniciatyva rengia apžvalginę Lietuvos architektūros parodą, kuri vyks Sao Paulo miesto centrinės bibliotekos patalpose.

LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO ATSTATYMO KLAUSIMU

Lietuvoje buvęs Žemės Ūkio Ministerijos Žemėtvarkos Departamento direktorium, mūsų kolega dipl. inž. Zenonas Bačelis parašė ir išleido 42 pusl. knygelę - "Kolchozai Lietuvoje..." Joje jis plačiai apsversto įvairias galimybes, kaip, kraštui laisvę atgavus, turėtų būti atstatomas sugriautas, sukolchozintas Lietuvos žemės ūkis.

Knygelė išleista Sao Paulo mieste, Brazilijoje, 1955 m. Atspausdinta 600 egz. Prisiųsta privačiam išplatitimui. Kaina 50 c. Besidomintieji minimu klausimu, Chicagoje gali ją gauti pas kol. V. Vintartą, 6547 S. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill., USA. Tel. GR 6 - 8176.

ATSILIEPIMAI APIE MŪSŲ PROFESINĘ SPAUDA

• ALIAS Centro Valdybos pirm. B. Galinis TŽ redakcijai rašo: "Ačiū už Technikos Žodžio naująjį numerį, už gražų spaudos atlikimą ir off-seto pasirinkimą. Turiu viltį, kad žurnalas, toliau eidamas reguliariai, bus vienas iš stipriausių talkininkų ALIAS veikloje.

• Prof. S. Kolupaila pažymi: "Dėkui už atsiųstą TŽ numerį ir už pagerbimą mano 40 metų darbo. Žurnalas atrodo visai padoriai". Be to prof. S. K. dar pateikia ir kai kurių technišku patarimų.

• Inžinierių Metraščio red. K. Krulikas rašo "Gautas šių metų TŽ Nr. 1 daro gerą įspūdį, turinys įdomus, vertingas ir geras. Tik stenkitės daugiau gauti kronikai žinių iš ALIAS ir PLIAS skyrių".

• Dr. inž. St. Juzėnas iš Detroito savo laiške pažymi: "Metams praslinkus ir vėl malonų pasveikinti su nauja energija pasiryžusių dirbti naują redakciją. Jūsų ryžtas, atitraukus Jums patiems reikalingą poilsio valandėlę, palieka žodžio ir minties pėdsaką ateičiai.

K. Krulikas rašo, kad vienas mūsų kolega inžinierius š. m. kovo 9 d. prisiuntė Metraščiui \$ 100 auką, jo išleidimui paremti bei pagreitinti. K. Krulikas aukotojo pavardės prašo kol kas viešai neskelbti, nes to yra prašęs pats aukotojas. Šia proga K. K. pažymi: "Tai tikrai gražus ir idealus pavyzdys, kokių reta. Už tai jam priklauso mano ir visų inžinierių pagarba".

Mielam skyriaus nariui

inž. Jonui JURKŪNUI,

dėl jo brangaus tėvelio mirties,
reiškiame nuoširdžią užuojautą

ALIAS Chicagos sk. valdyba

Gerb. Kolegai Dipl. Inž.
J o n u i J u r k ū n u i,
PLIAS cv nariui, jo mylimam
tėveliui Lietuvoje mirus,
reiškiame gilią užuojautą.

PLIAS CENTRO
Valdyba

Mielo kolegos Dr. Inž.
M Y K O L O B A U B L I O,
jo sūnaus ir artimųjų
liūdesio valandoje,
negailėstingai mirėčiai be
laiko išplėšus iš mūsų tarpo
ponią Jadvygą
JAUNIŠKYTĘ - BAUBLIENĘ,
reiškiame nuoširdžią
užuojautą, liūdėdami su
jais kartu.

DIDZIULIAI ir BURBAI

TECHNIKOS ŽODIS

THE ENGINEERING WORD •

c/o K. Paukštys
2610 W. 47th Street
Chicago 32, Ill., U. S. A.

Postmaster:
Form 3547 requested
Return Postage Guaranteed

28

4024 So. Maplewood
Melys Jonas
5424 So Seeley Ave
Chicago 9, Ill.

32
BULK RATE

W-960

LIETUVIŲ STATYBOS
BENDROVĖ

MURAS
BUILDERS, INC.

Stato gyvenamuosius namus, ofisus ir krautuves pagal standartinius planus ar individualinius pageidavimus.

Įvairūs patarimai statybos bei finansavimo reikalais, skiciniai planai ir namų įkainavimas nemokamai.

Statybos reikalais kreiptis į reikalų vedėją šiuo adresu:

JONAS STANKUS

kasdien nuo 4 val. popiet.
Tel. PROspect 8-2013 arba
LUDlow 5-3580.

6800 SO. CAMPBELL AVE.,
Chicago 29, Illinois

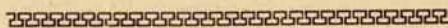
Igno Končiaus albumas

"MEDŽIO DROŽINIAI
GIMTAJAM KRAŠTUI
ATSIMINTI"

kalba į savo tautiečius ne žodžiais,
bet drožiniais.

Daugiau 100 nuotraukų. 223 pusl.
Kieti viršeliai. Kaina \$ 5.00.

Gaunama pas knygų platintojus
ir pas leidėją: L. J. Končius, 76
Westglow St., Boston 22, Mass.

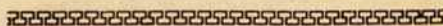

KAZYS KARAZIJA

Generalinis kontraktorius

Vykdo: komercinių, pramoni-
nių ir gyvenamųjų namų statybas.
Paruošia projektus, sudaro sąma-
tas.

4410 So. California Ave.,
Chicago 32, Ill.
Bishop 7 - 6132

PRENUMERATORIŲ DĖMESIUI

Daugelis prenumeratorių yra neprisiuntę TŽ Administracijai adresų pakeitimo. Jiems siųsti TŽ numeriai grįžta atgal. Kol nebus gauti nauji adresai, kad išvengus bereikalingų išlaidų, TŽ jiems nebus siuntinėjamas.

TŽ Administracija

TŽ GARBĖS PRENUMERATORIAI

1956 - 1957 m. Garbės prenumeratoriai:

1. Antanas Mikalauskas \$ 50. Venezueloje

1956 m. Garbės prenumeratoriai:

1. Bronius Galinis \$ 5.

2. Stasys Rumšas \$ 5.

TV. (Hi-Fi) RADIO SU FM
LEMPOS-DALYS-BATERIJOS
~ TAIŠYMAS ~
namuose dirbtuvėse
100%
GARANTIJA

RCA ZENITH GE

DAINA
TELEVISION
sav. inž. A. Semėnas
3130S. Halsted-DA6-6887